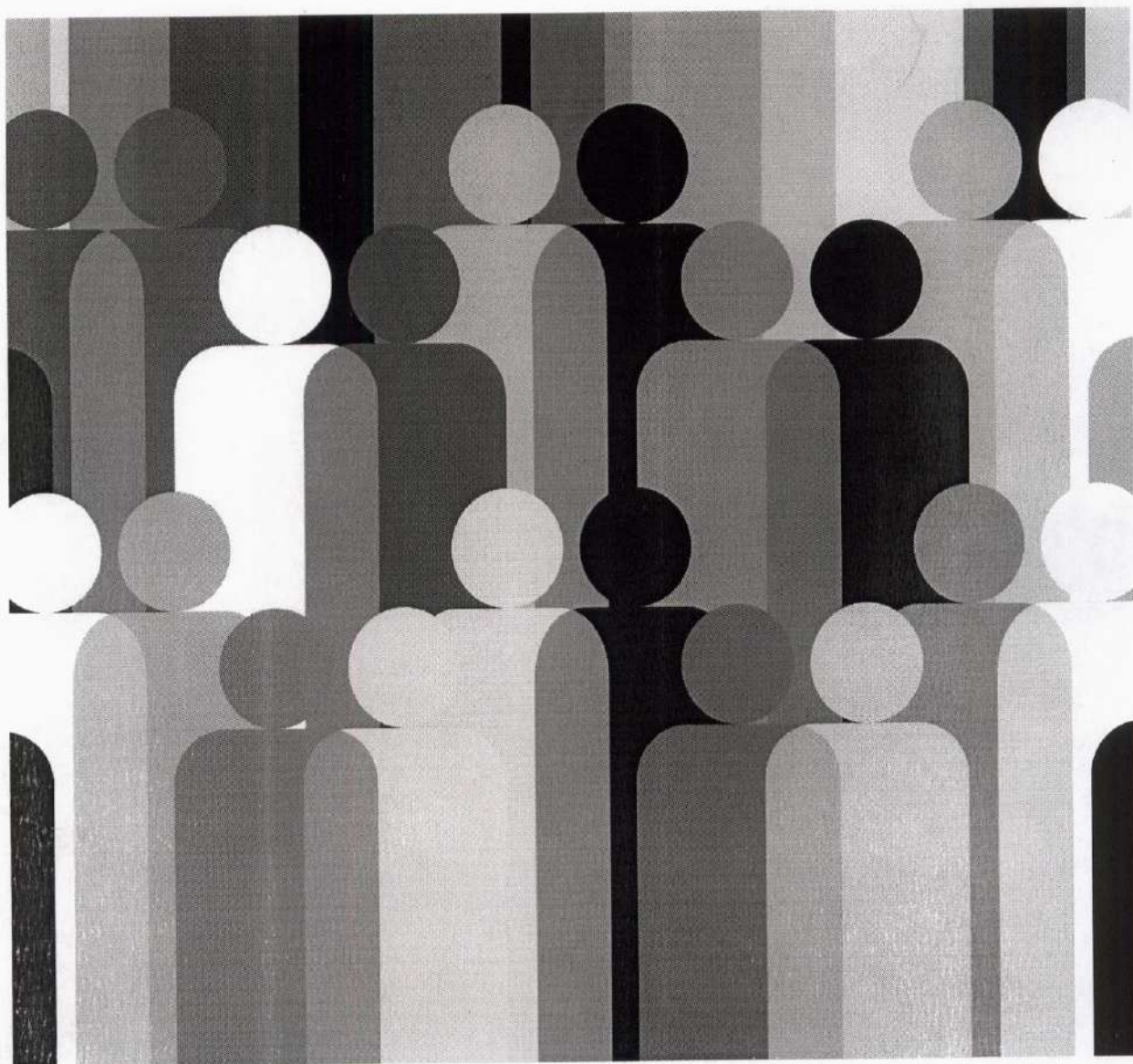

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА
УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА
НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН**

За период од 2026. до 2030. године

ГРАДСКА ОПШТИНА СУРЧИН

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин

За период од 2026. до 2030. године

мај 2026.

САДРЖАЈ

УВОД	4
Уводна реч Председника ГО Сурчин	4
Терминологија	5
Законски оквир	6
Шта је Локални акциони план за управљање миграцијама	9
1. ПОГЛАВЉЕ	13
Основни подаци о општини Сурчин	13
Привредне активности	15
Пољопривреда	15
Култура	16
Туризам	17
Запосленост	18
Друштвени развој	20
Здравство	21
Социјална политика	22
Цивилни сектор	22
Предности општине Сурчин	22
Изазови и проблеми општине Сурчин	23
Организациона структура општине Сурчин	23
2. ПОГЛАВЉЕ	26
Подаци о миграцијама на територији ГО Сурчин	26
Избеглице по држави порекла	29
Избеглице и расељени по годинама доласка	30
Жртве трговине људима	30
Дијаспора	31
Трендови и миграције	33
Престанак избегличког статуса	33
Досадашње активности на територији Општине Сурчин	33
3. ПОГЛАВЉЕ	39
Анализа ситуације и закључци	39
4. ПОГЛАВЉЕ	50
Приоритетне групе	50
5. ПОГЛАВЉЕ	52
Општи и специфични циљеви	52
6. ПОГЛАВЉЕ	54
Активности за реализацију ЛАП-а	54
7. ПОГЛАВЉЕ	61
Ресурси / Буџет	61
8. ПОГЛАВЉЕ	62
Аранжмани за примену	62
9. ПОГЛАВЉЕ	63
Праћење и оцена успешности (Мониторинг и Евалуација)	63
10. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ЛАП-а	64

УВОД

Уводна реч Председника ГО Сурчин

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин за период 2026–2030. године представља наставак претходног планираног документа, а креиран је са циљем да се систематски допринесе унапређењу квалитета живота лица обухваћених овим планом.

Израдом овог документа створени су предуслови за свеобухватно и планско решавање проблема у складу са идентификованим потребама корисника. План се ослања на темељну анализу стања, јасно дефинисане приоритете и расположиве ресурсе, чиме се омогућава ефикасније креирање и спровођење мера подршке на локалном нивоу.

У протеклих тридесет и три године година кроз нашу општину прошло је скоро 4000 хиљада избеглих и прогнаних лица из бивших Република Југославије, као и интерно расељених лица са Косова и Метохије. Према званичним подацима Повереништва за избеглице, на територији општине данас живи 2.487 избеглих и интерно расељених лица, што чини око 5,5% укупног становништва. Иако је део ових лица сопственим трудом и ангажовањем успео да побољша услове живота, значајан број и даље живи у несигурним и тешким условима.

Један од кључних проблема на територији општине, нарочито у насељима Нови Сурчин и Радиофар, представља постојање бесправно изграђених објеката у заштитној зони аеродрома и на јавним зеленим површинама. У насељима Јаково, Бечмен, Петровчић и Добановци, нерешени имовинско-правни односи додатно отежавају процес озакоњења, с обзиром на недостатак планске документације и немогућност добијања грађевинских дозвола.

Интерно расељена лица са Косова и Метохије се такође суочавају са сличним изазовима – више породица дели једну парцелу, без могућности да обезбеде средства за парцелацију, док је део објеката изграђен на траси гасовода, што представља додатни безбедносни и правни проблем. Ове породице углавном живе у приобалним зонама аутопута, у условима честих миграција, високе социјалне нестабилности и сиромаштва.

Градска општина Сурчин је још 2009. године показала спремност да активно учествује у решавању проблема избеглих и расељених лица, усвајањем Локалног акционог плана из области социјалне политике који је обухватио и ову категорију становништва. Настављајући са развојем стратешког приступа, општина је 2013. године формирала Савет за миграције и усвојила први Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.

Усвајањем овог новог документа за период 2026–2030. године, Градска општина Сурчин, упркос ограниченим надлежностима и ресурсима, исказује континуирану посвећеност унапређењу животних услова и пружању подршке овим рањивим групама. Планираним и свеобухватним приступом, у складу са реалним потребама корисника и расположивим капацитетима, тежи се обезбеђивању трајних, одрживих решења која ће допринети бољем и достојанственијем животу свих грађана.

Председник општине Сурчин
Милош Дангубић

Терминологија

Ради лакшег разумевања овог документа у наставку издвајамо скраћенице, термине и изразе са њиховим значењима:

Евалуација	Оцењивање или евалуација је процењивање неке вредности или појаве по неком утврђеном критеријуму или стандарду. То је процена унапред пројектованих и планираних активности неких појединаца, група или институција и њихових резултата. Евалуација није само завршна процена неког пројекта или програма, већ може бити и процена у свим фазама планирања и активности.
Избеглице (ИЗБ)	Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), избеглица је особа која је из основног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. године проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу
ИРЛ	Интерно расељена лица су она лица која су била присиљена да напусте своје домове, али су остали у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
КИРС	Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
ЛАП	Локални акциони план
МЗ	Месна заједница
Мониторинг	Мониторинг је систематска, стална и непрекидна процена напретка пројекта током одређеног временског периода у односу на његова планирана улагања, активности и исходе. Мониторинг подразумева процену напретка у односу на исход који се очекује од циљне групе.
Повратник	Према Споразуму о реадмисији са ЕУ, повратник је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањене на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих <i>prima facie</i> доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије.
Рeadмисија	По дефиницији реадмисија представља присилно или добровољно враћање лица која неосновано бораве на територији одређене државе у земљи њиховог порекла. У већини случајева реч је о одбијеним тражиоцима азила, али постоје и други случајеви, попут оних којима је истекла виза и сл.
СУМТР	Савет за управљање миграцијама и трајна решења општине Сурчин
ЦСР	Центар за социјални рад општине Сурчин
УН	Уједињене нације
УНХЦР	Високи комесаријат Уједињених нација за избеглице
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ИОМ	Међународна организација за миграције

Законски оквир

Положај избеглих, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији у нашој земљи регулисан је са међународним, националним, градским и локалним стратешким документима релевантним за питања од значаја за наведене групе, као и актуелним законским оквиром који регулише положај предметних група у нашој земљи. Имајући у виду да је Република Србија земља са највећим бројем избеглица и интерно расељених лица у региону, као и да је током деведесетих година XX века са просторе бивше Југославије трајно или привремено дом напустило готово два милиона становника, јавила се потреба за регулисање статуса наведених група.

Њихов положај је регулисан следећом правном регулативом:

Конвенције

- Женевска Конвенција, (1949 година), регулише рад Црвеног крста и успоставља хуманитарне принципа по којима се поступа према ризичним категоријама људи (посебно према рањеницима, болеснима, немоћнима, старим особама, деци испод петнаест година, бременитим женама и мајкама са децом испод седам година) које су принуђене да напусте своје домове и државу порекла;
- Конвенција УН о статусу избеглица (1951 година), регулише правни статус и субјективитет избеглице, помоћи, права и обавезе које уживају у земљи у којој се налазе.

Декларације

- Сарајевска декларација (2005. година), представља свечану изјаву о договору министара надлежних за питање избеглица и расељеног становништва у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини и Хрватској о појединачним и заједничким активностима које треба преузети до краја 2006. године, уз помоћ представника међународне заједнице, у циљу осигурања праведног и трајног решења питања избеглица и прогнаних лица у наведеним земљама, у складу са програмима повратка, заједничким споразумима и националним стратегијама именованих земаља, као и међународним Конвенцијама које уређују заштиту избеглица.

Закони

- Закон о избеглицама (1992. године – измене и допуне 2002. 2010. и 2012. године) регулише збрињавање (ради задовољавања њихових основних животних потреба, односно пружања помоћи у процесу интеграције), лица која су услед догађаја од 1991. до 1998. године (и њихових последица), избегла или прогнана из бивших југословенских република на територију Републике Србије, (а не могу или због страха од прогона или дискриминације не желе да се врате на територију са које су избегла), укључујући и лица која су се определила за интеграцију;
- Закон о управљању миграцијама (2012. година), уређује управљање миграцијама, начела, орган надлежан за управљање миграцијама и јединствени систем прикупљања и размене података у области управљања миграцијама;
- Закон о Црвеном крсту (2005. година.) регулише положај, функцију, изворе финансирања, област деловања, активности, (хуманитарне послове), наведене организације, које обавља кроз различите облике помоћи, (услуга), угроженим групама људи, у случају ратних 5 сукоба, природних, еколошких или других несрећа и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавањем;
- Закон о азилу и привременој заштити уређује статус, права и обавезе тражилаца азила и лица којима је одобрено право на азил и привремена заштита, начела, услови и поступак за одобрење и престанак права на азил и привремену заштиту, као и друга питања од значаја за азил и привремену заштиту.

Уредбе

- Уредба о утврђивању Програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе, за 2015. годину (2015. година), утврђује програм подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе, за 2015. годину;
- Уредба о утврђивању Програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе, за 2016. годину (2016. година), утврђује програм подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе, за 2016. годину;
- Уредба о утврђивању програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе у 2017. години, (2017. година), утврђује програм подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе за 2017. годину;
- Уредба о утврђивању програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе у 2018. години, (2018. година), утврђује програм подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе за 2018. годину;
- Уредба о утврђивању програма коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2017. години, (2017. година), утврђује програм коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2017. години;
- Уредба о утврђивању програма коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2018. години (2018. година), утврђује програм коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2018. години;
- Уредба о збрињавању избеглица (1992. година), регулише начин и обим пружања помоћи у збрињавању избеглица који обављају Комесаријат за избеглице, други државни органи и посебне организације, органи општина, града Београда и аутономних покрајина, Црвени крст, хуманитарне, верске и друге организације и грађани у складу са законом;
- Уредба о ближим условима и мерилима за утврђивање реда првенства за решавање стамбених потреба избеглица (2011. година), уређује услове и мерила на основу којих избегла лица остварују предност у решавању својих стамбених потреба;
- Уредба о утврђивању програма за подршку добровољног повратка странаца за период од 2019. године до 2021. године (2019. године), утврђује програм за подршку добровољног повратка странаца за период од 2019. до 2021. године;
- Уредба о мерилима за утврђивање приоритета за смештај лица којима је признато право на уточиште или додељена супсидарна заштита и условима коришћења стамбеног простора за привремени смештај, (2018. година), утврђује мерила за утврђивање приоритета за смештај лица којима је признато право на уточиште или додељена супсидарна заштита и услови коришћења стамбеног простора за привремени смештај;
- Уредба о начину укључивања у друштвени, културни и привредни живот лица којима је одобрено право на азил, (2016. година), уређује начин укључивања у друштвени, културни и привредни живот лица којима је одобрено право на азил.
- Уредба о утврђивању Програма коришћења средстава за решавање стамбених потреба и друге програме интеграције избеглица у 2024. години
- Уредба о утврђивању Програма подстицаја за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама у јединицама локалне самоуправе за 2024. Годину

Стратегије

- Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2015. до 2020. године, утврђује активности којима Република Србија, у сарадњи са различитим субјектима на међународном и националном нивоу, обезбеђује избеглицама трајна, одржива и примерена решења кроз приступ свим правима, услугама и ресурсима на једнаким основама као и држављанима Републике Србије, а интерно расељеним лицима ефективно побољшање услова живота у току расељења и потпуну социјалну укљученост. Наведеном Стратегијом се активно стварају услови за квалитетан, достојанствен и сигуран живот избеглица и интерно расељених лица у Републици Србији и активно помаже њихов повратак у место порекла;
- Стратегија за смањење сиромаштва у Србији, (2002. година), представља целовит план активности усмерен на смањење кључних аспекта сиромаштва стварањем материјалних и других предуслова и пружање шанси свакоме да обезбеди егзистенцију себи и својој породици. - Стратегија за управљање миграцијама (2005. године), је донета у циљу дефинисања јасне миграционе политике и планског и организованог управљања миграционим токовима у нашој земљи, уз одговарајући допринос регулисању миграција на регионалном и глобалном нивоу;
- Стратегија превенције и сузбијања трговине људима посебно женама и децом и заштите жртава 2017 – 2022, (2017. година) - има за циљ да обезбеди свеобухватан и континуиран одговор друштва на трговину људима, у складу са динамиком нових изазова, ризика и претњи, на тај начин што ће се унапредити систем превенције, помоћи и заштите жртава и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом.;
- Стратегијом реинтеграције повратника по основу споразума о реадмисији, (2009. године), се предлажу мере и активности, чијом ће се реализацијом системски и организационо створити услови за ургентно збрињавање и одрживу интеграцију посебно угрожених група повратника, (нарочито Рома), као и њихово оспособљавање за самосталан и (са осталим грађанима), равноправан живот;
- Стратегијом за унапређивање положаја Рома у Републици Србији, (2009. године), се постављају основе за унапређивање положаја Рома у Републици Србији и смањење разлике између ромске популације и осталог становништва у нашој земљи;
- Стратегијом супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији, (2018. године), за период од 2018. до 2020. године се доприноси повећању регуларности миграционих токова и успешном управљању миграцијама на границама и територији Републике Србије ради заштите безбедносних потреба и развојних интереса Републике Србије и њених грађана, с једне стране и потребе поштовања универзалних људских права и слобода, у контексту миграција, с друге стране;
- Стратегија управљања ризицима Комесаријата за избеглице и миграције (2017. године), обухвата - идентификовање, процену и контролу над потенцијалним догађајима и ситуацијама који могу имати супротан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава и њихово ограничавање на прихватљив ниво, дефинисан у процедурама за управљање ризиком.

Акциони план

- Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица на територији Градске општине Сурчин од 2013-2017. године, утврђује се скуп конкретних активности којима се планира реализација циљева који се односе на избегла и интерно расељена лица.
- Локални Акциони план из области социјалне политике (2009.) у коме се дефинишу мере и активности које ће унапредити квалитет живота социјално најугроженијим групама грађана општине (незапослена лица, стара лица, лица са посебним потребама као, деца и омладина, Роми, избегла и интерно расељена лица).

Финансијски план

- Предлог финансијског плана за период 2013 - 2017. године,
- Предлог финансијског плана за период 2026 - 2030. године,

Извештаји

- Процена потреба интерно расељених лица у Републици Србији (2011. година)
- Циљ истраживања је идентификација главних проблема расељених лица у Србији - Регистрација избеглица у Републици Србији (2001. година) – Циљ регистрације је ефикасно планирање и усмеравање активности везаних за налажење и реализацију трајних решења за избеглице,
- Стање и потребе интерно расељених лица (2017. година) - Циљ - спровести нову анализу стања потреба ИРЛ после претходне која је урађена у 2011. години,
- Стање и потребе интерно расељених лица (2018. година) - Циљ истраживања био је идентификација главних проблема расељених лица у Србији, рањивих група међу њима и указивање на правце деловања у смеру побољшања њиховог положаја,
- Став грађана Републике Србије (2015. година), према тражиоцима азила – Ставови грађана наше државе о тражиоцима азила,
- Став грађана према избеглицама, интерно расељеним лицима и тражиоцима азила (2015. година) – Ставови грађана наше државе о наведеним групама

Статистика

- Табеларни преглед становништва (подаци са пописа 2022. године) према миграторним обележјима.
- Табеларни преглед становништва (подаци са пописа 2022. године) према подручју са којег се доселило, периоду досељења и полу.

Информатор

- Информатор о раду Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије (2024. година)
- Подаци о органу, организациона структура, систематизација радних места, прописи који се користе у раду наведеног органа, подаци о услугама, опис поступања у оквиру надлежности, приходи и расходи, приступ информацијама, приступ информацијама од јавног значаја,
- Информатор о раду ГО Сурчин (2023. година)
- Подаци о органу, организациона структура, систематизација радних места, прописи који се користе у раду наведеног органа, подаци о услугама, опис поступања у оквиру надлежности, приходи и расходи, приступ информацијама, приступ информацијама од јавног значаја

Шта је Локални акциони план за управљање миграцијама

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин (у даљем тексту: акциони план), представља стратешки документ којим се утврђују општи циљеви и специфични задаци у овој области.

У овом документу под процесом локалног акционог планирања подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене су значајне за живот различитих категорија миграната. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници, у планирању и примени акционог плана.

Локални акциони план представља план акције за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање њихових негативних ефеката, те унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, дијаспоре и жртава трговине људима.

У оквиру овог документа, под **избеглицама и интерно расељеним лицима** подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, како због рата на простору бивших југословенских република, тако и због бомбардовања Аутономне покрајине Косова и Метохије – укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус држављана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Оно што их разликује јесте чињеница да избеглице прелазе међународно признату државну границу, док интерно расељена лица то не чине.

Под **повратницима** у смислу споразума о реадмисији сматрају се лица која не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак на територију друге државе или боравак на њој. Поступак реадмисије спроводи се на основу потписаних споразума о реадмисији између наше земље и других држава.

Дијаспора и Срби у региону – према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1.), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Срби у региону су припадници српског народа који живе у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Северној Македонији, Румунији, Албанији и Мађарској.

Жртва трговине људима је свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или делова тела или ради коришћења у оружаним сукобима. Смештена на "Балканској рути" Србија је постала последњих година важна тачка за мигранте из земаља Блиског истока, Африке и Азије ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Такве ситуације рађају погодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца и линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна.

Стратешки оквир одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за област управљања миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај план узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за решавање питања различитих категорија миграната овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин доноси се на период од 4 године (2026. – 2030. године).

У овом документу под процесом **локалног акционог планирања** подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода

Процес израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- **Локални** - спроведен у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- **Партиципативан** – у изради су укључени битни актери процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу Споразума о реадмисији;
- **Утемељен** на реалним основама, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији;
- **Прилагођен ситуацији** у локалној заједници, актерима и позитивним променама којима се тежи;
- **Користи савремене методе** планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- **Подстиче одговоран однос** различитих друштвених актера у локалној заједници

У складу са чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је **Савет за управљање миграцијама и трајна решења**, (у даљем тексту: Савет за миграције) ради обављања саветодавних послова у вези са управљањем миграцијама на територији Градске општине Сурчин.

Савет за миграције чине представници/це локалне самоуправе као носиоци процеса и формални доносиоци овог документа, укључујући повереника за избеглице и миграције и институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграција.

Улога и надлежност Савета је да:

1. прати и извештава Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије као и органе управљања Града о миграционим кретањима на територији општине;
2. предлаже програме, мере и планове активност ради ефикасног управљања миграцијама;
3. координира радом органа на локалном нивоу чији је рад значајан за област управљања миграцијама;
4. пружа податке од значаја за израду стратешких докумената из области миграција;
5. размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
6. активно учествује у изради и иновирању Локалног акционог плана, дефинише коначни текст документа и предлаже га надлежним органима на усвајање;
7. обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратника по основу Споразума о реадмисији;
8. креира планове и конкретне мере унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника;
9. размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
10. примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
11. дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;

12. планира праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана;
13. унапређује сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке;
14. предузима друге послове у области управљања миграцијама на територији Општине у складу са Законом о управљању миграцијама

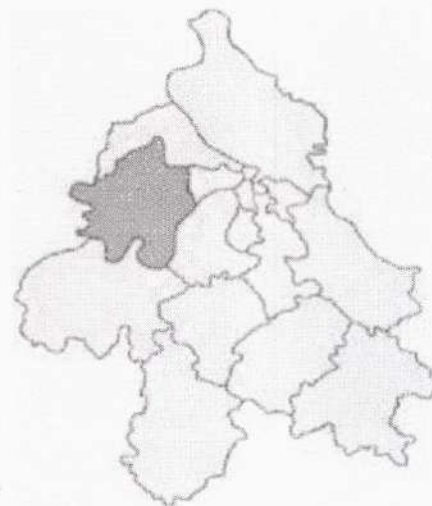
Израда Локалног акционог плана урађена је уз стручну помоћ и подршку Комесаријата за избеглице и миграције, а у оквиру пројекта „Промовисање управљања миграцијама засновано на доказима за максимизирање развојног потенцијала миграција“, чији донатор је МПТФ – Мултипартнерски фонд за миграције, посредством Међународне организације за миграције (IOM) и других агенција у систему Уједињених Нација (UNDP, UNHCR, UNICEF).

1. ПОГЛАВЉЕ

Основни подаци о општини Сурчин

Градска општина Сурчин се налази у Панонској низији, на њеном јужном ободу уз реку Саву. Представља најзападнији део равничарског простора територије града Београда, обухвата најплоднија земљишта, а територијом општине пролазе важни саобраћајни правци. Граничи се са градским општинама Нови Београд, Земун, Обреновац и Чукарица, као и са општином Пећинци.

Насеље Сурчин налази се на само 20 км од центра Београда, а на 15 км од Земуна и Новог Београда (са којим је Сурчин преко насеља Ледине, скоро спојен).

Подручје општине Сурчин се налази у оквиру саобраћајних коридора који се рангирају као примарна саобраћајна мрежа. Друмски саобраћај је одређен друмским коридорима и ауто-путем Е-75 деоница Београд – Ниш. Територијом градске општине пролазе делови европског коридора 10, коридора 11 – аутопут Милош Велики, делови магистралне железничке мреже, пловни пут реке Саве а на самој територији општине се налази најзначајнији национални међународни аеродром 'Никола Тесла'.

Градска општина Сурчин конституисана је 24. новембра 2004. године као 17. општина Града Београда и као таква је најмлађа градска општина. Обухвата седам насељених места, од којих свако има своју Месну заједницу и представља катастарску општину за себе. Административно, општину Сурчин чини девет месних заједница: МЗ Сурчин, МЗ Нови Сурчин, МЗ Радиофар, МЗ Петровчић, МЗ Јаково, МЗ Бољевци, МЗ Прогар, МЗ Бечмен и МЗ Добановци.

Насељено место	Број становника 2002	Број становника 2011	Број становника 2022	Број домаћинства		
				2002	2011	2022
Бечмен	3409	3700	4006	1087	1024	1423
Бољевци	4056	4017	3781	1212	1231	1318
Добановци	8128	7928	7705	2389	2353	2673
Јаково	5949	6182	6534	1733	1685	2178
Прогар	1455	1443	1387	449	445	500
Петровчић	1406	1386	1437	423	415	477
Сурчин	14292	17356	20602	5152	4318	7283
Укупно	38264	42012	45452	12445	11471	15832

Табела бр.1 Број становника по Месним заједницама

На територији општине по попису из 2022. године живи 45 452 становника просечан број чланова домаћинства на територији ГО Сурчин износи 2,83.

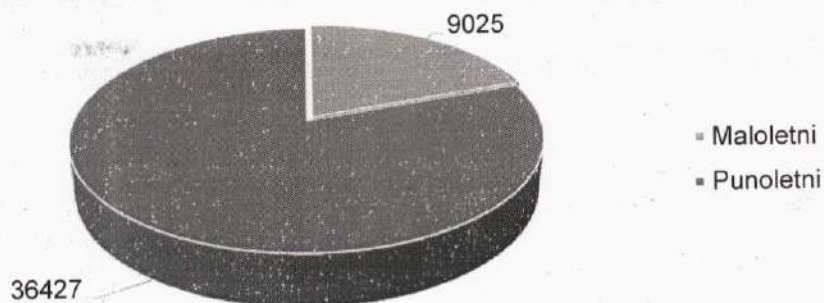
У периоду између пописа 2011. и 2022. године, број становника општине Сурчин повећао се за 1.776, што указује на позитиван демографски тренд.

Демографски подаци из 2011. као и 2022. године показују да Срби чине већину становништва општине Сурчин, праћени Ромима, Словацима, Хрватима и другим етничким групама.

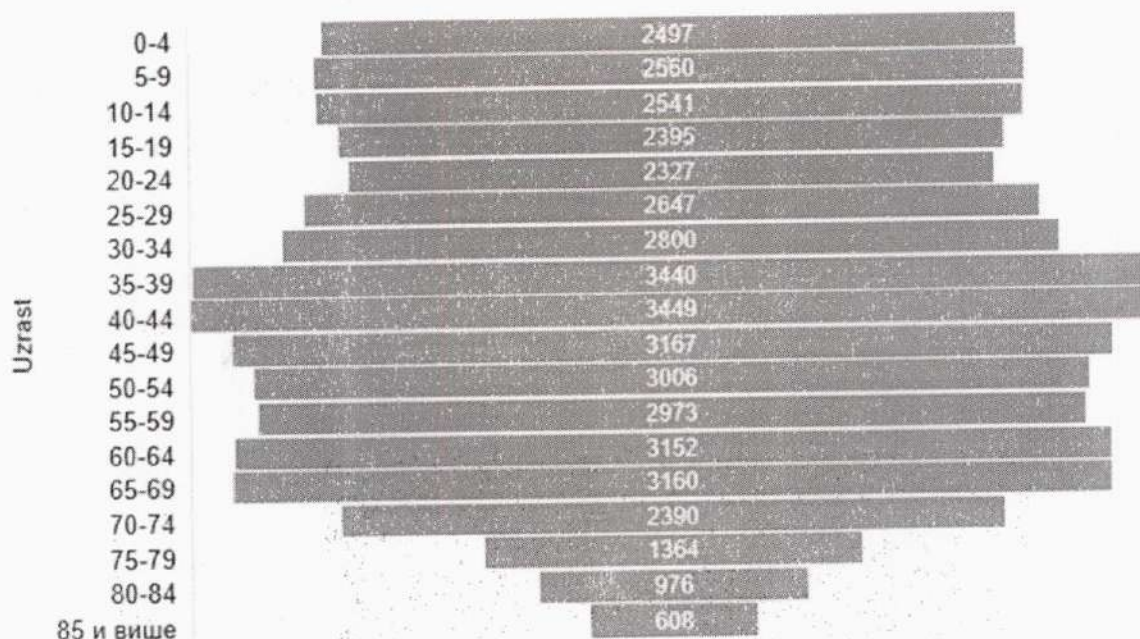
	Попис становништва 2002.	Попис становништва 2012.	Попис становништва 2022.
Срби	37866	34056	38795
Албанци	12	28	52
Бошњаци	8	4	15
Бугари	11	3	16
Буњевци	1		2
Власи			4
Горанци	16	21	36
Југословени	93	223	134
Мађари	34	43	38
Македонци	95	82	57
Муслимани	102	76	194
Немци	13	15	5
Роми	1415	922	1157
Румуни	3	7	22
Руси	14	9	24
Русини	2	3	4
Словаци	1254	1417	976
Словенци	14	22	17
Украјинци	12	10	10
Хрвати	337	460	270
Црногорци	89	167	54
Остали	182	85	325
Нису се изјаснили	383	610	643
Регионална припадност	56	29	43

Табела бр.2 Структура становништва према етничкој или националној припадности

Према подацима Републичког завода за статистику из Пописа становништва 2022. године, општина Сурчин има просечну старост становништва од 42,5 година. Овај податак указује на благо старење популације у односу на претходне године. Анализом старосне структуре становништва општине Сурчин примећује се смањење учешћа млађих старосних група и повећање учешћа старијих. Овакав тренд може бити последица миграција млађих становника ка урбаним центрима, као и општег демографског старења популације.

Табела бр.3 Структура становништва према старости - ГО Сурчин, 2022. године

Табела бр. 4 Структура становништва, одн. број становника према старости - ГО Сурчин, 2022. године

Привредне активности

Општина Сурчин је препознатљива по развијеном пољопривредно-прерађивачком сектору, који представља основу локалне привреде, док трговина и услужне делатности играју значајну допунску улогу. Након 2000. године, предузетничка иницијатива је доживела снажан раст, што потврђује велики број новооснованих предузећа. У привреди Сурчина доминирају мала и средња предузећа, а највећи број предузетника бави се трговином, угоститељством, занатством, транспортом и другим услужним делатностима. Важну улогу у развоју локалне привреде имају и финансијске услуге, што је евидентно кроз све већи број филијала пословних банака и финансијских институција, које подржавају инвестиције и предузетништво.

Просторни развој привреде у општини Сурчин дефинишу две главне привредне зоне:

- **Зона Сурчин-Добановци**, која обухвата бројна трговинска, финансијска и логистичка предузећа, специјализована за складиштење, прераду, дораду и дистрибуцију робних токова.
- **Остала насеља**, која функционишу као мањи развојни центри, са нагласком на производне, прерађивачке и услужне делатности.

Зона Сурчин-Добановци, захваљујући својој стратешкој позицији у близини обилазног аутопута и међународног аеродрома "Никола Тесла", има изузетне предности за развој привредних активности које захтевају велики обим транспорта робе, као и за индустријске инвестиције. Додатни подстицај привредном развоју пружила је изградња аутопута Милош Велики и моста Сремска газела, који су значајно унапредили саобраћајну повезаност и повећали економски значај овог подручја.

Пољопривреда

Пољопривреда у општини Сурчин има значајан потенцијал за даљи развој, захваљујући повољним природним условима и великој површини обрадивог земљишта. Пољопривредно земљиште чини 72,7% укупне територије општине, што износи 20.928,4 хектара. Сремска лесна зараван пружа изванредне услове за развој ратарства, воћарства и сточарства.

Укупне пољопривредне површине у општини износе 19.883 хектара, што представља око 9% укупних пољопривредних површина Београда. Међу ратарским културама најзаступљеније су пшеница, кукуруз и соја, док у последњих неколико година расте интересовање за гајење уљане репице.

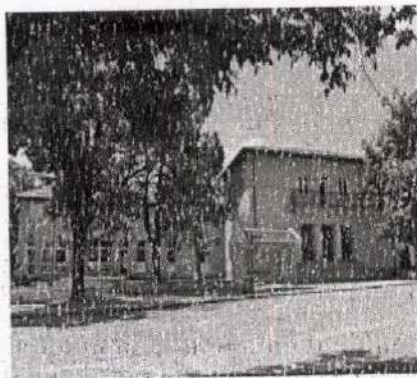
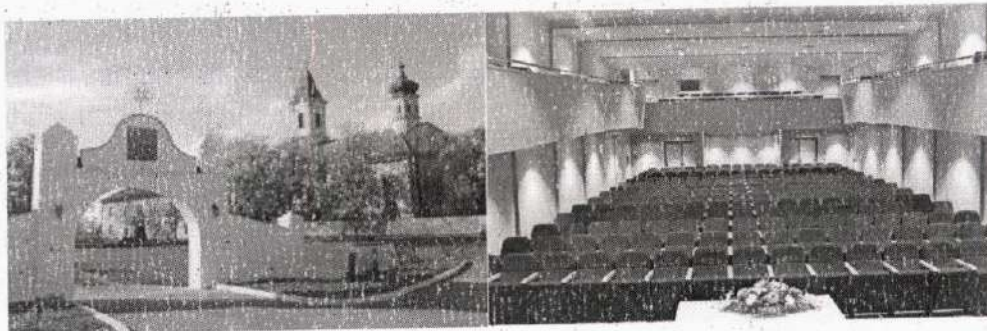
Сточарство је такође развијено, са посебним нагласком на свињарство и живинарство, што доприноси економској стабилности локалног становништва. Од укупно 28.814 хектара, колико обухвата територија општине Сурчин, чак 19.883 хектара чини пољопривредно земљиште, што додатно потврђује значај аграрног сектора за овај крај.

Култура

На подручју општине Сурчин налазе се бројна културна добра која обухватају период од праисторије до савременог доба. Ова подручја су препозната као утврђена културна добра или добра под претходном заштитом, доприносећи очувању историјског и културног наслеђа.

Утврђена културна добра заступљена су у виду 2 културна добра од великог значаја (споменик културе Манастир Фенек и знаменито место Бојчинска шума), као и 10 културних добара (осам у врсти споменика културе и два у врсти археолошких налазишта). На подручју Општине налази се и 6 добара која уживају статус претходне заштите, заступљена у виду објеката народног градитељства, објеката сакралне архитектуре, археолошких налазишта и јавних споменика и спомен обележја.

Поред тога, на подручју општине налази се и Музеј ваздухопловства – Београд, смештен у модерној згради од стакла и бетона на аеродрому "Никола Тесла". Овај музеј представља значајан споменик технолошког и индустријског наслеђа, чувајући богату историју српског и светског ваздухопловства.

Туризам

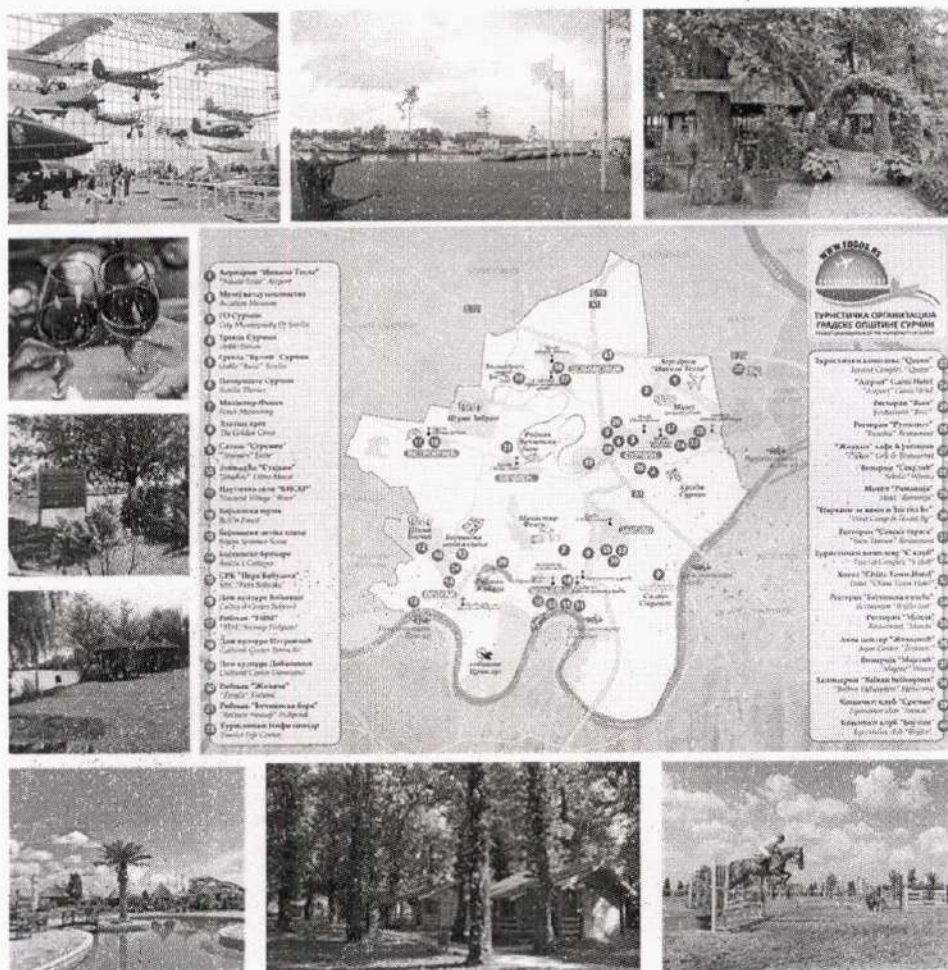
Општина Сурчин обилује природним лепотама и богатом туристичком понудом. Главни туристички потенцијал чини река Сава, која својим природним амбијентом пружа могућност пловидбе дуж читавог тока кроз општину (46 км). Једно од најзначајнијих природних добара је Бојчинска шума, заштићено јавно добро и популарно излетиште са бројним садржајима, укључујући рекреативне стазе, могућност јахања, летњу позорницу и традиционални етно ресторан.

Међу културно-историјским знаменитостима истиче се манастир Фенек, који припада групи фрушкогорских манастира и представља важан духовни центар овог подручја. Општина је такође богата шумским пределима, као што су Церова Греда, Гибавац, Црни луг, Зидине и Добановачки забран, а љубитељи лова могу посетити ловишта Забран и Црни луг. За љубитеље риболова, посебну атракцију представљају рибњаци Бечменска бара и Живача.

Поред природних и културних вредности, туристима су на располагању и бројни угоститељски објекти који нуде аутентичну гастрономску понуду и пријатан амбијент. Међу њима се истичу Чарда код Пере Бабушке, ресторан Бојчинска Колиба, Клуб С, Салаш Стремен и јединствено Наутичко село, које пружа незабораван доживљај боравка на води. - <https://togos.rs/destinacije>

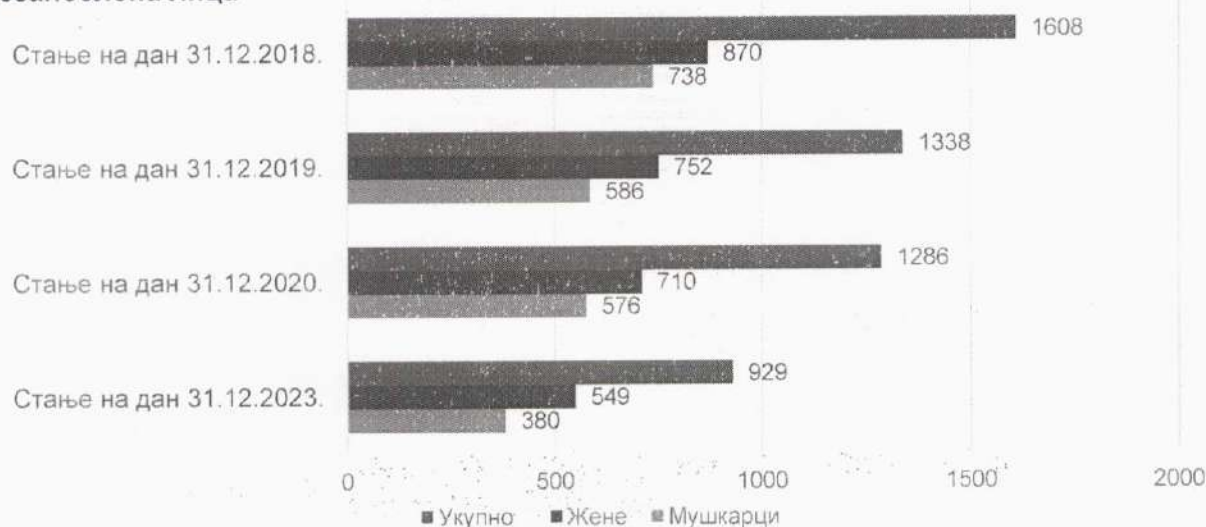
Запосленост

Према подацима Националне службе за запошљавање, укупан број незапослених лица у општини Сурчин на крају 2023. године износио је 929. Овај број представља значајно смањење у поређењу са 2018. годином, када је број незапослених износио 1.608. Број незапослених лица на 1.000 становника у 2023. години износио је 0,91, што указује на позитиван тренд у запошљавању.

Међутим, од укупног броја незапослених, 56,6% чине жене, што указује на потребу за додатним напорима у области родне равноправности и запошљавања жена.

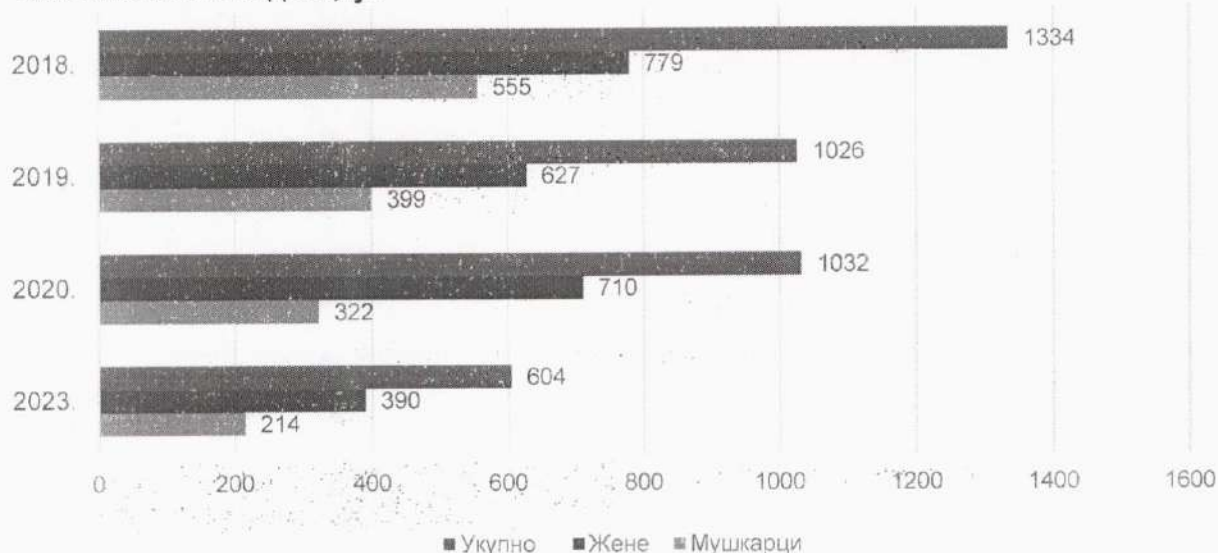
Такође, 27,28% незапослених чини неквалификована радна снага, што је изнад просека на нивоу Србије и представља изазов у контексту потребе за већим инвестицијама у образовање и квалификације радне снаге.

Незапослена лица

Табела бр.5 Број незапослених лица према полу

Запослени са евиденције

Табела бр.6 Број запослених лица са евиденције разврстан према полу

Незапослена лица	Стање на дан 31.12.2020.			Стање на дан 31.12.2023.		
	Укупно	Жене	Мушкарци	Укупно	Жене	Мушкарци
I	339	176	163	263	139	124
II	45	30	15	22	14	8
III	293	122	171	181	78	103
IV	398	256	142	313	214	99
V	24	5	19	10	2	8
VI-1	39	28	11	23	19	4
VI-2	31	23	8	34	25	9
VII-1	1152	69	46	83	58	25
VII-2	2	1	1	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0
Укупно	1286	710	576	929	549	380

Табела бр.7 Број незапослених разврстан према полу и према степену образовања

	Незапосле на лица		Претходно радно искуство				Особа са инвалидит етом		Држављанство								Национал на припаднос т	
			Први пут траже запослење/ без радног искуства		Били у радном односу				Репуб лика		Избегл ице		ИРЛ		Странц и			
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
	929	549	513	312	416	623	31	12	0	0	0	0	7	4	1	1	45	18
I	263	139	158	93	105	106	6	1	0	0	0	0	18	3	0	0	37	27
II	22	14	8	4	14	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
III	181	78	86	35	95	131	13	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5	32
IV	313	214	172	113	141	231	12	6	0	0	0	0	1	1	1	0	2	2
V	10	2	1	1	9	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI-1	23	19	14	12	9	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
VI-2	34	25	22	14	12	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII-1	80	58	52	40	31	66	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
VII-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Табела бр 8 Незапослена лица по полу и степену стручне спреме у децембру 2023.године
(Градска општина Сурчин, стање на дан 31.03.2023.године)

Друштвени развој

Образовање у градској општини Сурчин покривено је институцијама основног образовања. На територији општине налази се шест основних школа:

Назив школе	Место	Број ученика	Број одељења
Вук Караџић	Сурчин	522	19
22 Октобар	Сурчин	303	13
Стеван Сремац	Добановци	348	13
Вожд Карађорђе	Јаково	263	11
Бранко Радичевић	Бољевци и Прогар	224	12
Душан Вукасовић Диоген	Бечмен и Петровчић	230	12
		1890	80

Табела бр.9 Редовне основне школе - ГО Сурчин, школска 2023/2024. год

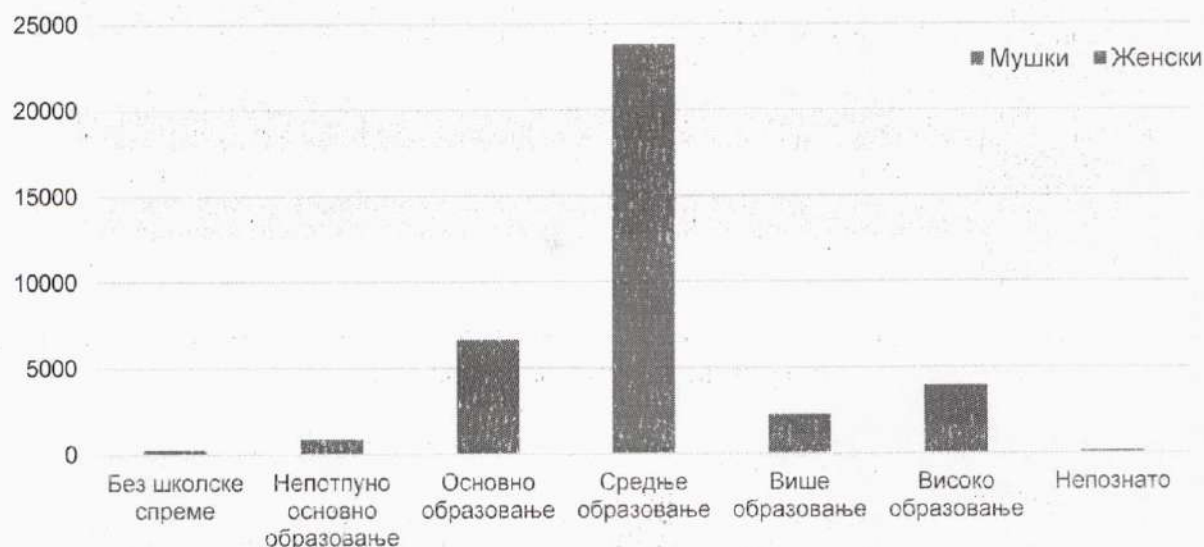
Поред основних школа, у општини постоје и бројне предшколске установе које омогућавају деци да у раном узрасту започну своје образовање и развој.

Општина Сурчин има добру образовну структуру, са значајним бројем становника који имају завршено основно и средње образовање. Међутим, и даље постоји потреба за побољшањем нивоа образовања становништва, посебно у категоријама без образовања и непотпуног образовања. Важно је такође напоменути висок проценат жена са високим образовањем, што указује на побољшану равноправност у приступу образовању.

Образовање	Мушки	Женски	Укупно
Без школске спреме	66	194	260
Непотпуно основно образовање	203	654	857
Основно образовање	2777	3839	6616

Средње образовање	12738	11054	23792
Више образовање	1058	1182	2240
Високо образовање	1644	2299	3943
Непознато	71	75	146

Табела бр.10 Структура становништва ГО Сурчин старог 15 и више година према школској спреми и писмености
2022.година (укључујући и графикон испод)

Здравство

Дом здравља Сурчин је од 1. октобра 2022. године постао самостална здравствена установа након одвајања од Земунског Дома здравља. Новоизграђени објект располaже са 4.500 квадрата, пружајући простор за бројне организационе јединице које обезбеђују широк спектар здравствених услуга.

У оквиру Дома здравља Сурчин, пацијентима су на располагању следеће специјализоване службе:

- Општа и интерна медицина, Педијатрија
- Кућно лечење и патронажна служба
- Гинекологија
- Лабораторија, Микробиологија
- Офталмологија, Оториноларингологија
- Саветовалишта за одрасле и младе
- Психијатрија, Психолог, Дефектолог
- Рентген и ултразвучна дијагностика, која обухвата УЗ абдомена, срца, штитасте жлезде и дојке
- Физикална медицина и рехабилитација
- Стоматологија, са услугама за децу и одрасле

Према подацима Дома здравља Земун, на територији општине Сурчин регистровано је више од 40.570 корисника који користе различите здравствене услуге, што потврђује важност и растући значај ове установе у локалној заједници.

Социјална политика

Градски центар за социјални рад Београд – Одељење Сурчин основан је у фебруару 2009. године и пружа услуге социјалне заштите усмерене на различите категорије становништва. Рад Центра обухвата подршку деци и омладини, као и одраслим и старијим лицима, кроз различите програме социјалне заштите и помоћи.

Поред предшколских установа, на територији општине Сурчин постоји и шест приватних установа за смештај одраслих и старијих лица, које пружају адекватну негу и подршку особама у трећем добу.

Цивилни сектор

На територији Градске општине Сурчин делује значајан број регистрованих удружења грађана која доприносе развоју локалне заједнице кроз различите активности и иницијативе. Нека од истакнутих удружења су:

- "Ромски центар"
- УГ "Каламус" – Бољевци
- "Удружење Турака у Београду"
- Хрватска читаоница "Фишер"
- УГ "Минерва"
- "Пријатељи деце Сурчина"
- "БАГ театар"
- УЖ "Сурчинке"
- УГ "За Петровчић"
- УГ "Европска асоцијација породичног предузетништва"
- УГ "Перла"
- УГ "Бонадеа"
- УГ "Одред извиђача Гибавац"
- УГ "Клуб вина Сурчин"

Већина ових организација суочава се са изазовом недостатка финансијских средстава, што ограничава њихове могућности за реализацију пројеката и активности. Упркос томе, оне играју важну улогу у развоју културног, хуманитарног и друштвеног живота општине.

Предности општине Сурчин

Општина Сурчин поседује бројне стратешке, природне и инфраструктурне предности које је чине атрактивном за развој пољопривреде, индустрије, туризма и инвестиција.

Природни ресурси и пољопривреда

- 20.000 ха обрадивог пољопривредног земљишта
- Повољан географски положај и близина Београда за пласман производа
- Развијена мелиорациона инфраструктура – близина реке Саве (50 км) и система канала
- 3.500 ха шумских површина и 150 ха рибњака
- Постојећи капацитети за смештај и прераду пољопривредних производа

Инфраструктурни и инвестициони потенцијал

- Донет просторни план за уређени развој општине
- Индустријска зона са слободним локацијама за потенцијалне инвеститоре
- Развијена саобраћајна инфраструктура: аеродром „Никола Тесла“, аутопут, обилазница око Београда
- Развијена гасификација и каналска мрежа
- Градски водовод и улагања у пројекте канализације

- Присуство јавних привредних субјеката

Туризам и културни потенцијал

- Развијен излетнички туризам са 20 копнених туристичких дестинација
- Река Сава (45 км) као ресурс за рекреативни и наутички туризам
- Позориште као део културног живота општине
- Изградња Националног стадиона као важног спортско-туристичког пројекта

Друштвени и образовни потенцијал

- Образовна структура становништва која подржава развој локалне привреде и услужних делатности

Ове предности чине Сурчин перспективном општином са великим потенцијалом за економски, инфраструктурни и друштвени развој.

Изазови и проблеми општине Сурчин

Иако општина Сурчин поседује значајне природне и инфраструктурне потенцијале, суочава се са бројним изазовима који ограничавају њен одрживи развој.

Економски и финансијски изазови

- Недовољна финансијска средства за развој локалне заједнице и инфраструктурне пројекте
- Велики број незапослених, при чему су највише погођене жене и млади
- Монопол у области смештајних капацитета за пољопривредне производе, што ограничава конкуренцију

Инфраструктурни недостаци

- Недовољно развијена путна инфраструктура, нарочито регионални путеви
- Недостатак канализационе мреже
- Запуштен систем за одводњавање, што утиче на пољопривредне активности
- Недостатак смештајних капацитета за становништво и туристе

Изазови у пољопривреди

- Застарела пољопривредна механизација и технологије
- Недовољна образованост пољопривредника у модерним агротехничким методама
- Неповољна старосна структура становништва које се бави пољопривредом

Образовни и социјални проблеми

- Недостатак средњих школа на територији општине, што ограничава образовне могућности младих
- Недовољан број места у вртићима, што отежава родитељима усаглашавање пословних и породичних обавеза

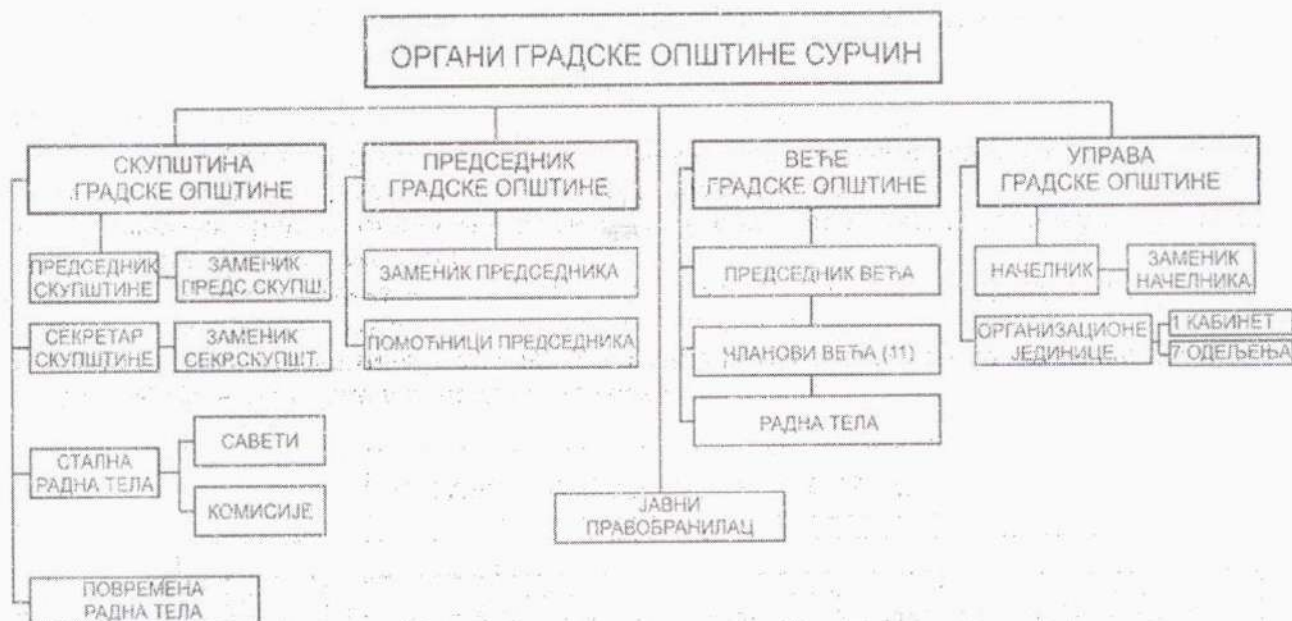
Ови проблеми представљају кључне препреке за даљи развој Сурчина и захтевају системска решења и улагања у критичне секторе.

Организациона структура општине Сурчин

Градска општина Сурчин има јасно дефинисану организациону структуру која омогућава ефикасно функционисање локалне самоуправе и спровођење јавних политика.

Основни органи општине:

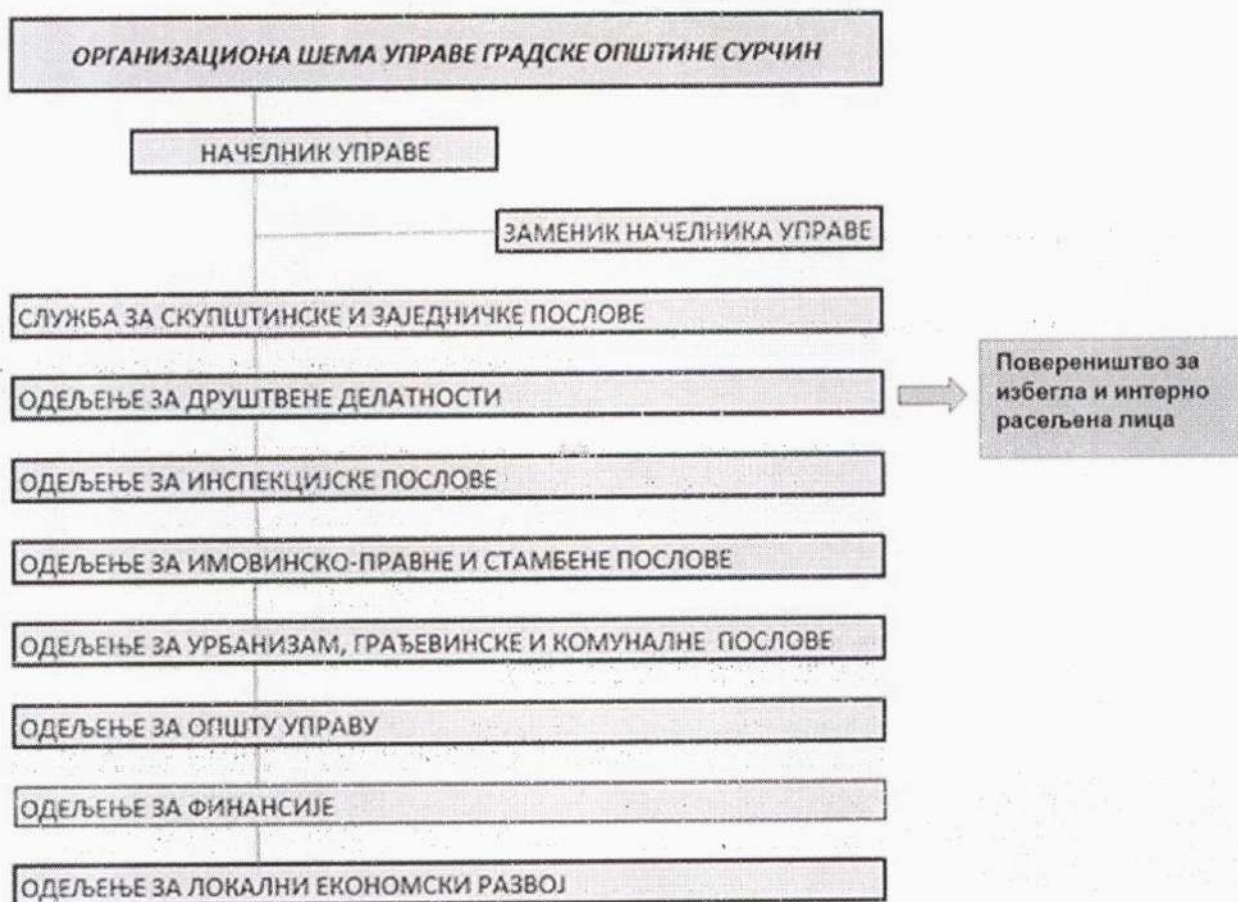
- **Скупштина Градске општине Сурчин** – највиши представнички орган са **35 одборника**, који доноси одлуке, усваја буџет и прати рад локалне власти.
- **Председник Градске општине** – врши извршну власт, представља општину и одговоран је за спровођење одлука Скупштине.
- **Веће Градске општине** – колегијални орган који помаже председнику у управљању, доноси предлоге одлука и прати рад општинских служби.
- **Управа Градске општине** – стручна и административна служба која спроводи прописе, обезбеђује јавне услуге и подршку грађанима.

Општинска управа укључује следеће секторе:

- **Одељење за општу управу** – надлежно за грађанска стања, матичне књиге, управне поступке и јавне сервисе.
- **Одељење за привреду и локални економски развој** – подржава предузетнике, пољопривреднике и инвестиционе пројекте.
- **Одељење за урбанизам, грађевинарство и комуналне послове** – задужено за урбанистичко планирање, инфраструктуру и јавне површине.
- **Одељење за финансије** – управља општинским буџетом, јавним приходима и расходима.
- **Одељење за друштвене делатности** – бави се образовањем, културом, спортом и социјалном заштитом.
- **Одељење за имовинско - правне и стамбене послове** - обављају се послови који се односе на евиденцију, заштиту, управљање и коришћење непокретности у јавној својини Града Београда на којима право коришћења има Градска општина Сурчин
- **Одељење за инспекцијске послове** – врши надзор у области комуналне хигијене, заштите животне средине и тржишне инспекције.

Оваква структура омогућава транспарентно и ефикасно управљање општином, у складу са потребама грађана и развојним приоритетима.

2. ПОГЛАВЉЕ

Подаци о миграцијама на територији ГО Сурчин

Одлуком Скупштине града Београда у новембру 2004. године, формирана је Градска општина Сурчин, која је до тада била део општине Земун.

Издавањем Сурчина, надлежност над избегличком и интерно расељеном популацијом са овог подручја прешла је на новоформирано Повереништво за избеглице и миграције Сурчин. Према подацима и анализама општине Земун, до 2004. године на територији Сурчина боравило је нешто више од 3.000 избеглих и прогнаних лица из бивших југословенских република.

Због честих миграција избегличке популације, прецизно утврђивање броја избеглих и расељених лица која заиста живе у Сурчину је отежано. Многи од њих нису ажурирали своје адресе у расељеничким документима, иако су се фактички настанили у општини.

Према подацима Комесаријата за избеглице од 22. августа 2008. године, на територији ГО Сурчин евидентирано је 1.270 лица са важећим избегличким документима, док је у Земуну регистровано 6.144 лица. Додатно, у Сурчин се досељавају лица која су регулисала пребивалиште на другим општинама привременог борава, али за њих, нажалост, не постоји званична евиденција.

База Повереништва ГО Земун садржи податке о свим избеглицама са територије Сурчина које су биле регистроване у том повереништву, укључујући решења о признатом статусу. Након осамостаљења општине 2004. године, Повереништву Сурчин пренети су подаци о укинутим избегличким статусима, који су у бази класификовани као активни (лица која су још у избегличком статусу) или пасивни (лица без статуса), без обзира на то да ли су се одазивала на пописе.

Од рођења станује у истом насељу	Досељено становништво								
	са подручја Републике Србије, и то из:					из иностранства, и то из:			
	свега	другог насеља исте општине	друге општине у истој области	друге области	непознате општине	свега	бивших република СФРЈ	других држава	непознате држава
19.741	19.646	2.402	10.144	7.008	92	6.065	5.006	1.056	/
Укупно: 25.711									
Укупно: 45.452									

Табела бр.11. Становништво према миграторним обележјима по Попису 2022. Године у општини Сурчин

Од укупног броја избеглих лица која су стекла статус избеглице на територији општине Сурчин, а касније укинула тај статус, само мањи део се вратио у своја претходна пребивалишта, углавном у **Босну и Херцеговину**. Овај повратак је реализован захваљујући доброј организацији Комесаријата за избеглице и миграције и УНХЦР-а, који су обезбедили подршку у виду превоза личних ствари и доделе повратничких пакета. Додатно, повратак је олакшан чињеницом да у неким општинама српска популација има већину на локалном нивоу и учествује у доношењу одлука.

Повратак у Републику Хрватску, међутим, остаје на веома ниском нивоу из више разлога, укључујући:

- необновљену или одузету имовину,
- невраћена станарска права,
- немогућност запошљавања,
- дискриминаторску политику према повратницима,
- постојање тајних спискова и оптужница, што представља безбедносни ризик,
- разлику између званичне политике Републике Хрватске и њене примене у пракси, где често долази до опструкција на локалном нивоу.

Ситуација је још тежа за прогнане са **Косова и Метохије**, јер у њиховом случају практично не постоји могућност повратка у раније место пребивалишта.

Одређен број избеглих лица је **емигрирао** у треће земље, док је, нажалост, велики број особа преминуо током избеглиштва.

Највећи број избеглица, према пописима и анкетама, одлучио је да се **интегрише у Србију**, што су потврдили узимањем српског држављанства и личних докумената, стичући пуноправни статус грађана Републике Србије. Истовремено, многи су задржали права која произилазе из избегличког статуса.

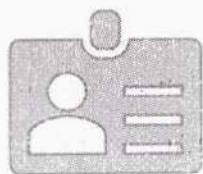
Насеља са значајном избегличком популацијом

Избегличка популација у општини Сурчин највећим делом је концентрисана у следећим насељима и деловима насеља:

- Нови Сурчин (зона Аеродрома „Никола Тесла“)
- Радио фар
- Бечмен
- Петровчић
- Добановци
- У мањем броју: Јаково, Бољевци и Прогар

Званични подаци о избеглим и интерно расељеним лицима

Према подацима Повереништва за избеглице и миграције на територији ГО Сурчин:

998 лица

има активан избеглички статус, тј. са избегличком легитимацијом као јединим личним документом

261 лице

регистровано као интерно расељено са Косова и Метохије

2.226 лица

стекло статус избеглице на територији Општине Сурчин

Интерно расељене породице са Косова и Метохије углавном су смештене у насељима дуж аутопута, која су изложена честим миграцијама и карактерише их висок степен сиромаштва.

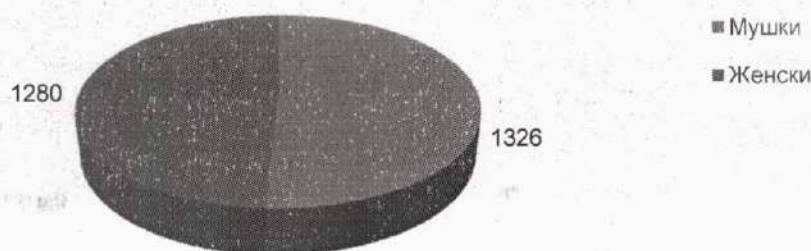
Према подацима Републичког комесаријата за избеглице и миграције, у периоду од 2018. године до 20. јуна 2024. године на територији ГО Сурчин евидентирано је **650 лица**.

Сурчин	1 Досељено са подручја Републике Србије	2. Досељено из бивших република СФРЈ, и то из:							Укупно 1 и 2
		Босне и Херцеговине	Северне Македоније	Словениј е	Хрватске	Црне Горе	других држава	свега под 2.	
1991-2000	2303	677	13	14	1280	48	93	2125	4428
2001-2010	3801	296	11	5	114	102	151	679	4480
Мушко	8339	1127	54	28	991	185	579	2964	11303
1991-2000	987	332	7	8	636	20	51	1054	2041
2001-2010	1695	148	5	2	53	53	80	341	2036
Женско	11307	1247	99	19	1076	180	480	3101	14408
1991-2000	1316	345	6	6	644	28	42	1071	2387
2001-2010	2106	148	6	3	61	49	71	338	2444

Табела бр. 12. Досељено становништво према подручју са којег се доселило, периоду досељења и полу, по општинама и градовима на територији општине Сурчин, према званичним пописима 2022 године.

	Избеглице према попису 2001.		Избеглице према попису 2004-2011					ИРЛ		
	ИЗБ	ратом угрожена лица	2004	на дан 22.08.2008	на дан 21.11.2009	на дан 11.08.2010	на дан 01.07.2019	2000	на дан 01.07.2020	на дан 20.06.2024
Земун	24847	3423	7942	6144	5513	4461	4030	5931	6712	6558
Сурчин				1270	1050	1022	991	259	650	669

Табела бр. 13. Табеларни приказ избеглица и интерно расељених лица са КиМ у општини Сурчин према регистрација избеглица 2004/2005 и регистрација ИРЛ са КиМ 2000. године

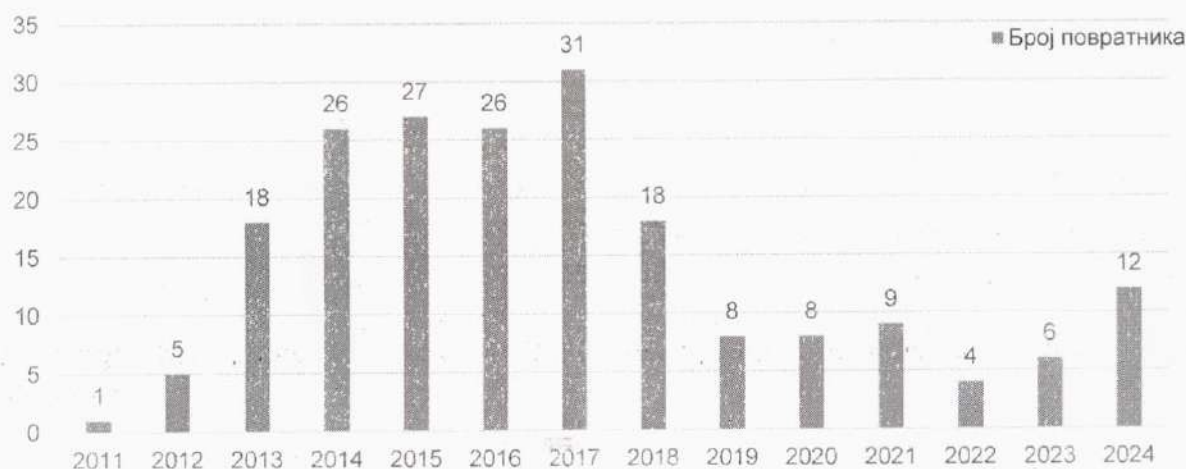
Табела бр. 14 табеларни приказ по полу

Према статистичким подацима Комесаријата за избеглице и миграције, на територији Градске општине Сурчин на дан 01.06.2025. године евидентирано је 131 лице у избегличком статусу и 669 особа у статусу интерно расељених лица.

Повратници по основу реадмисије су држављани Републике Србије који су из економских разлога били принуђени да напусте земљу и настане се у земљама Европске уније.

Доношење Закона о потврђивању Споразума о реадмисији, који је потписан између Републике Србије и Европске заједнице, а који је ступио на снагу 01.01.2008. године, обавезало је Републику Србију да прима повратнике-држављане Србије из земаља Европске уније.

Од 2011. до 2024. године, по основу овог Споразума о реадмисији, у општину Сурчин враћено је 199 лица.

Табела бр.15. Преглед података Комесаријата за избеглице о избеглицима, повратника по реадмисији на територији општине Сурчин, према званичним пописима.

Одступања у подацима из различитих база података могу се објаснити следећим факторима:

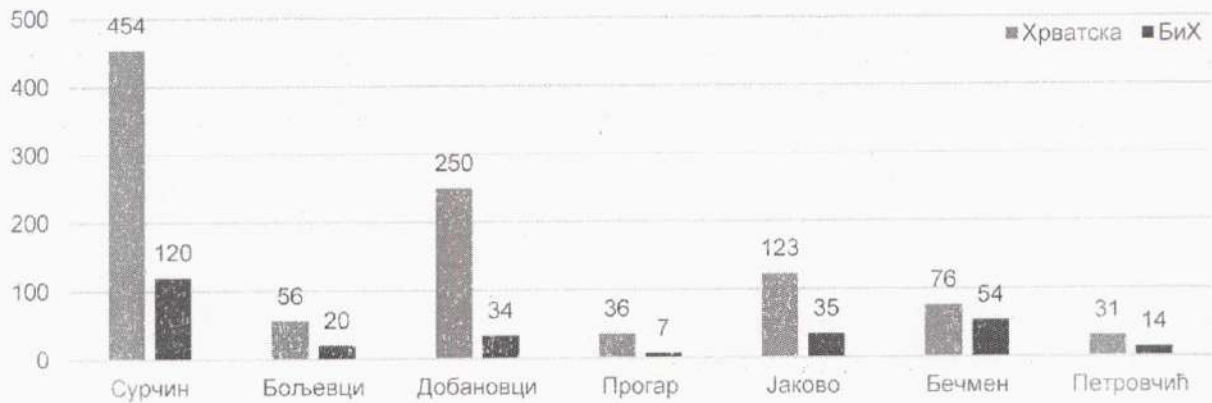
- Велики број избеглица у међувремену је стекао држављанство Републике Србије, те више не фигурира у званичним евиденцијама УНХЦР-а и Комесаријата за избеглице и миграције (КИРС);
- Начин пријављивања боравишта и пребивалишта не обезбеђује потпуно прецизне и ажурне евиденције, што отежава добијање реалне слике о броју избеглих и интерно расељених лица;
- Значајан број лица из избегличке популације није се одазвао на организоване пописе, чиме је умањена поузданост података добијених кроз такве процесе.

Извори података о избеглим и интерно расељеним лицима у општини Сурчин су:

- званични пописи и регистрације које је организовао Комесаријат за избеглице и УНХЦР
- евиденција Повереништва у Сурчину и Земуну.

Избеглице по држави порекла

Узимајући у обзир све избеглице које су у одређеном периоду боравиле на територији општине Сурчин, према подацима Повереништва за избеглице, око 1026 особа потиче из Хрватске, 284 особе из Босне и Херцеговине, док је 261 лице дошло са Косова и Метохије. Ови подаци указују на разноликост порекла избеглица које су се населиле, што одражава сложену историју избегличке популације у региону. Тиме се такође осликава и значај који општина Сурчин има у процесу њихове интеграције, услед принуђености да напусте своје домове и потраже сигурност и нови живот у овом делу Србије.

Табела бр. 16. Табеларни приказ укинутих статуса по земљи порекла

Избеглице и расељени по годинама доласка

Долазак избеглих и прогнаних лица из бивших југословенских република одвијао се у три облика – индивидуално, групно и масовно.

- **Индивидуални доласци** подразумевају напуштање места пребивалишта и долазак у Србију појединачно или, најчешће, у пратњи чланова породице.
- **Групни доласци** организовани су у оквиру фамилија, села, месних заједница или појединих градских квартова.
- **Масовно расељавање** настајало је као последица ратних операција, нарочито током војних акција хрватске војске у западној Славонији ("Бљесак") и Републици Српској Крајини ("Олуја") 1995. године.

Најзначајнији таласи долазака избеглица:

- **1991–1992. године** – након избијања оружаних сукоба у Хрватској и Словенији
- **1993–1994. године** – због интензивирања ратних дејстава у Босни и Херцеговини
- **После августа 1995. године** – као последица војних операција „Олуја“ и „Бљесак“
- **После децембра 1995. године** – након потписивања Дејтонског мировног споразума
- **1998. године** – после реинтеграције Сремско–барањске области у уставно-правни поредак Хрватске
- **1999. године** – највећи прилив интерно расељених лица након потписивања Кумановског војно–техничког споразума

Жртве трговине људима

Уједињене нације трговину људима дефинишу као „врбовање, превоз, пребацивање, скривање и примање особа употребом силе или претњом и другим облицима присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребом ауторитета или положаја или другим облицима принуде у циљу сексуалног или економског искоришћавања ради стицања профита и користи трећег лица“. Искоришћавање може имати различите облике као што су сексуално искоришћавање, принудни рад, ропство и узимање органа. Жртве трговине људима или никада не пристају на трговину, или њихов пристанак нема значаја јер је добијен коришћењем присиле или обмане.

Жртве трговине људима представљају специфичну и веома угрожену и осетљиву мигрантску групу, која без своје воље мигрира са једног подручја/области на друго, било у оквиру државних граница или међународним миграцијама. Жртва трговина људима може да постане сваки појединац, без обзира на пол, узраст, територијалну припадност или државе, тако и при екстерним миграцијама када су од стране починилаца, односно извршилаца овог кривичног дела, без сагласности и против своје воље присиљене да бораве на територији друге државе.

Трговина људима може али и не мора укључивати транспорт на другу локацију. Лица се могу сматрати жртвама трговине људима без обзира да ли су експлоатисана у граду где живе или су превезена са циљем њихове експлоатације, да ли су се претходно сложила да раде са трговцем људима, да ли су учествовала у извршењу кривичног дела што је дошло као последица њихове експлоатације.

Смештена на такозваној „Балканској рути“, Србија је последњих година постала важна тачка на миграционим путевима за мигранте из многих земаља Блиског истока, Африке и Азије који воде ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Током овог периода, ситуација је еволуирала од ванредне кризе, која је захтевала хитно збрињавање миграната у транзиту, до оне дуготрајније природе где се све већи број ових људи налази у ситуацији продуженог боравка у Србији. Такво стање рађа плодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца. У таквим ситуацијама линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна. Оно што је неспорно јесте да су за ублажавање ризика од трговине људима за потенцијалне жртве међу мигрантским становништвом и решавање њихових потреба неопходни усклађен и координисан приступ, као и успостављање сарадње различитих институција, како оних на централном, тако и оних на локалном нивоу. Уколико се то не уради, постоји ризик да се занемари рањивост знатног дела људи који лако могу да постану плен у праксама трговине људима. У том смислу је важно разумети да рад на идентификацији и заштити жртава трговине људима не представља само вид пружања хуманитарне помоћи овој групи људи, већ и спречавање даљег развоја криминалних активности и претварања хуманитарне кризе у безбедносну¹.

Градска општина Сурчин не располаже подацима о овој категорији лица.

Дијаспора

Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Српска дијаспора није хомогена група и обухвата неколико генерација миграната као што су радни мигранти од 1960-их надаље, избеглице из 1990-их, као и талас високообразованих млађих емиграната који су недавно напустили земљу у потрази за бољим економским приликама у иностранству. Према уделу припадника дијаспоре у односу на укупан број становника у држави, Република Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором, јер се процењује да ван државе живи око 4,5–5 милиона становника. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје исељавања становништва из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних разлога, па до присилних миграција и исељавања пред насиљем и прогоном.

Дијаспора као агент развоја - Дијаспора може имати кључну улогу у садашњем и будућем развоју локалне заједнице, пре свега преко инвестирања и трансфера знања. Сагледава се као важан канал који олакшава двосмерни проток капитала – социјалног, односно хуманог, интелектуалног, политичког, културног и финансијског. Мигранти представљају мостове који повезују места порекла и дестинације, који могу да унапреде дијалог захваљујући транснационалним везама које одржавају, преношењем знања и искуства и финансијским ресурсима којима могу побољшати стање у локалној заједници. На тај начин помажу

¹ Видети више у Уред специјалног представника и координатора ОЕБС-а за борбу против трговине људима (2017): Од прихвата до признавања: идентификовање и заштита жртава трговине људима у мјешовитим миграционим токовима - Усредсређеност на објекте за прву идентификацију и прихват избјеглица и миграната у региону ОЕБС-а, доступно на: <https://www.osce.org/files/f/documents/5/e/399206.pdf>, [приступљено 10.08.2022].

остваривању сарадње и подстицу развојне идеје. Спона је најјача на локалу, односно друштвена мрежа је најгушћа и жеља за улагањем властитих ресурса најснажнија када се ради о блиској средини и конкретним људима којима је подршка неопходна. За овако нешто треба да постоји системска подршка државе, и на националном и на локалном нивоу.

За активирање потенцијала и успостављање сарадње са дијаспором, неопходно је прво мапирање дијаспоре и постојећих удружења, али су нужне и опсежне консултације са припадницима дијаспоре пре него што се приступи конкретним облицима сарадње. Неопходно је да се препознају и мапирају постојеће иницијативе дијаспоре – програми, мреже, удружења, стручни и пословни клубове у заједници и земљама дестинације; и пронађу начини да се подрже и повежу са развојним потребама локалне заједнице. Због тога је потребно успоставити чвршћу сарадњу локалних органа надлежних за привреду и економију (одељење за локални економски развој) и организација за подршку привреди (нпр. Регионалних привредних комора), као и органа локалне власти надлежних за образовање како би се мапирани чланови локалне дијаспоре и на основу њихових ресурса развиле политике подстицајне за укључивање локалне дијаспоре у економски развој општине и развој компетенција.

Како локална заједница да развија сарадњу са дијаспором:

- Идентификовати кључне развојне приоритете и конкретне пројекте како би се направио заједнички програм са дијаспором
- Дефинисати и идентификовати дијаспору
- Идентификовати партнере у дијаспори и препознати њихове интересе
- Идентификовати како и где дијаспора може да да специфичан допринос развоју локалне заједнице
- Развити подстицаје који ће привући дијаспору да учествује у развојним програмима
- Идентификовати главне препреке сарадњи са дијаспором
- Изабрати адекватне друштвене мере и политике
- Изградити капацитете ЈЛС да ради са дијаспором
- Осигурати кохерентност политика дијаспоре и локалне заједнице

Локалне политике које укључују миграције у развојну компоненту као и стварање повољног амбијента за мигрантски капитал ће довести до интензивнијег развоја саме локалне средине. Показана је потреба за мерама политике према миграцијама на локалном нивоу, који је препознат као субјект спровођења миграционе политике. Управљање миграцијама становништва треба да садржи најцелисходнији одговор како да миграције постану покретач развоја неразвијених и региона у развоју. Циљ је да се миграције перципирају и реализују не као претња, већ као шанса за развој од локалног до националног нивоа Србије.

Међутим, евидентан је мањак информација и званичних података о броју и структури учесника циркуларних миграција, броју лица у дијаспори, као и званичних контаката са тим лицима или организацијама у иностранству. Општина се залаже да у будућности отвори званичне канале комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покуша да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује један годишњи догађај где ће се та лица/организације окупити у матици.

Усвајањем Локалног акционог плана за управљање миграцијама, формирањем тимова за праћење и мапирање дијаспоре као и за мапирање и праћење циркуларних миграција отвара се могућност институционалне синергије, а која ће дати резултате у виду спровођења и унапређења сарадње дијаспоре и матице и подстицање транснационалног предузетништва, стварања услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама, стварања услова за ефикасније управљање унутрашњим миграционим токовима.

Трендови и миграције

Миграције становништва представљају комплексну друштвену појаву која, заједно са природним прираштајем, непосредно утиче на просторни распоред становништва и популациону динамику одређеног подручја. На кретања становништва утичу различити фактори — географски, природни, економски и социјални. У савременом свету, најраспрострањенији облик миграција су економске миграције, које се превасходно одвијају у потрази за запослењем или у намери унапређења животног стандарда и услова живота. Због своје масовности и распрострањености, оне представљају један од најзначајнијих облика мобилности становништва.

Градска општина Сурчин, због свог географског положаја, представља атрактивну дестинацију за избегла и интерно расељена лица. Њена близина међународном аутопуту Е-70, аеродрому „Никола Тесла“ и удаљеност од свега 15 км од центра Београда чине је приступачном и логистички погодном за пресељење и боравак.

Према доступним подацима, значајан број лица из избегличке и интерно расељене популације, током времена се делимично интегрисао у локалну заједницу — захваљујући дужем боравку, образовању, професионалном ангажовању и другим околностима.

Ипак, посебан изазов представља социјална и економска интеграција интерно расељених чланова РАЕ заједнице (Роми, Ашкалије и Египћани). Ова популација се суочава са бројним препрекама — ниским степеном образовања, језичком баријером, животом у маргинализованим условима, непоседовањем личних докумената и другим факторима који додатно отежавају приступ тржишту рада и друштвеној инклузији. Поред тога, постојеће законске баријере додатно ограничавају могућност легалног samozapoшљавања и системске интеграције припадника ове заједнице, што захтева унапређење регулативе и фокусирању институционални одговор.

Престанак избегличког статуса

Од момента доласка избеглица, континуирано се одвија и процес престанка или укидања избегличког статуса. Разлози за престанак избегличког статуса могу бити различити и најчешће обухватају следеће околности:

- **Неподизање избегличке легитимације** у предвиђеном року, чиме се губи формални статус избеглице;
- **Исељавање у треће земље**, најчешће у оквиру програма пресељења или путем самосталних миграција;
- **Смрт лица** које је било у статусу избеглице;
- **Добровољни повратак у земљу порекла**, чиме престаје потреба за заштитом од стране Републике Србије;
- **Ревизија статуса 2004/2005. године**, спроведена у циљу ажурирања евиденције и процене испуњености услова за даље задржавање статуса;
- **Стицање држављанства Републике Србије**, чиме се статус избеглице формално укида, јер лице постаје држављанин земље пријема.

Досадашње активности на територији Општине Сурчин

Градска општина Сурчин брине о избеглим и интерно расељеним лицима у складу са важећим законским прописима, преко надлежних институција, а то су: Комесеријат за избеглице и миграције, Повереништво за избеглице Општине Сурчин, Црвени крст Општине Сурчин,

Центар за социјални рад Сурчин, здравствене и просветне установе, као и невладине организације.

Програми подршке избеглим и интерно расељеним лицима у ГО Сурчин

У Градској општини Сурчин редовно се реализује више програма и пројеката усмерених на подршку избеглим и интерно расељеним лицима.

Финансијска подршка (2009–до данас)

- Укупна средства добијена од Комесаријата за избеглице и миграције:
112.311.135,79 дин.
- Средства која је обезбедила Општина Сурчин:
10.743.556,97 дин.

Број корисника и врсте помоћи (укупно: 1933 корисника)

- 188 породица добило је грађевински материјал
- 163 породица добило је економску помоћ (алат, пластеници, машине)
- 15 породица купило је сеоске куће са окућницом
- 428 корисника добило је помоћ за куповину огрева
- 306 корисника добило је једнократну новчану помоћ
- 36 породица добило је помоћ за трошкове сахране
- 796 породица добило је пакете хране од по 22 кг

Посебна подршка

У 2008. години, Општина Сурчин је самостално обезбедила средства за изградњу куће једној избегличкој породици у Јакову, у износу од 1.500.000 динара

Врста помоћи	Број корисника	Комесаријат	Општина
Грађевински пакети	188	62.338.873,93	5.768.121,01
Доходовне активности	163	19.029.471,28	1.753.904,01
Сеоске куће	15	18.496.559,28	1.722.030,96
Изградња куће	1	-	1.500.000,00
Огрев	428	6.575.000,00	-
Трошкови сахране	36	1.122.475,00	-
Једнократне помоћи	306	4.749.000,00	-
Пакети хране	796	-	-
Укупно	1933	112.311.135,79	10.743.556,97

Табела бр.17. Укупан број корисника и утрошена средстава од стране Комесаријата и ГО Сурчин за период од 2009.-2024. године

Грађевински материјал	УТРОШЕНО			
	ИЗБ/ИРЛ	Средства КОМЕСАРИЈАТА	Средства ОПШТИНЕ	Број корисника
2009	ИЗБ/ИРЛ	1,875,000.00	-	23
2010	ИРЛ	2,625,000.00	262,500.00	20
2011	ИРЛ	2,625,000.00	262,500.00	16
2013	ИЗБ	3,876,153.17	430,683.70	22
2014	ИЗБ	3,661,985.52	406,887.28	10
	ИРЛ	2,163,214.62	240,357.18	5
2015	ИЗБ	2,518,603.34	279,844.82	6
	ИЗБ	8,256,849.21	-	9
2017	ИЗБ	1,849,328.80	231,140.10	6
	ИРЛ	2,629,959.27	328,707.93	7
2018	ИЗБ	2,475,000.00	275,000.00	5
2019	ИЗБ	4,950,000.00	550,000.00	16
2020	ИЗБ	8,250,000.00	900,500.00	15
2021	ИЗБ	4,320,000.00	480,000.00	11
2022	ИЗБ	182,780.00	-	1
2023	ИЗБ	2,880,000.00	320,000.00	6
2024	ИЗБ	7,200,000.00	800,000.00	10
УКУПНО:		62,338,873.93	5,768,121.01	188

Табела број 18. Реализовани програми од 2009.-2024. године намењени за грађевински материјал за ИЗБ/ИРЛ

Куће	УТРОШЕНО			
	ИЗБ/ИРЛ	Средства КОМЕСАРИЈАТА	Средства ОПШТИНЕ	Број корисника
2014	ИРЛ	950,000.00	95,000.00	1
2015	-	-	-	-
2016	ИЗБ	3,591,000.00	399,000.00	2
	ИРЛ/ИЗБ	2,263,284.00	0.00	3
2017	ИЗБ	2,512,275.28	248,030.96	2
2018	ИЗБ	2,520,000.00	280,000.00	2
2019	ИРЛ	3,780,000.00	420,000.00	3
	ИЗБ	2,252,000.00	280,000.00	2
УКУПНО:		18,496,559.28	1,722,030.96	15

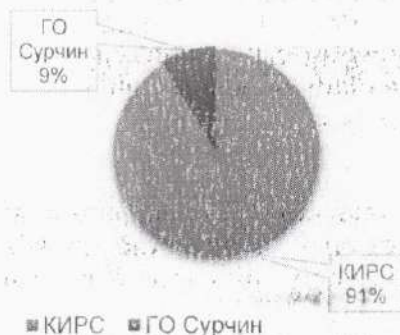
Табела број 19. Реализовани програми од 2009.-2024. године намењени за сеоске куће за ИЗБ/ИРЛ

Доходовне	УТРОШЕНО			
	ИЗБ/ИРЛ	Средства КОМЕСАРИЈАТА	Средства ОПШТИНЕ	Број корисника
2009	ИЗБ/ИРЛ	1,500,000.00	-	25
2011	ИЗБ/ИРЛ	1,500,000.00	150,000.00	10
2013	ИРЛ	1,388,607.30	154,289.70	30
	ИЗБ	1,931,204.72	214,578.30	12
2014	ИЗБ	2,163,081.60	240,342.40	15
	ИРЛ	1,759,325.30	21,744.70	11
2015	ИЗБ	1,613,375.64	179,263.96	10
2017	ИРЛ	1,561,672.82	195,187.15	13
2018	ИЗБ	1,561,960.20	148,497.80	10
2019	ИЗБ	1,800,000.00	200,000.00	14
2023	ИЗБ	2,250,000.00	250,000.00	13
УКУПНО:		19,029,227.58	1,753,904.01	163

Табела број 20. Реализовани програми од 2009.-2024. године намењени за економско оснаживање за ИЗБ/ИРЛ

На основу реализованих активности – доделе грађевинског материјала, откупа сеоских кућа са окућницом, и подршке за економско оснаживање породица (набавка алата, машина, пластеника и сл.) – укупно је обезбеђено:

- 99.864.660,79 динара – средства Комесаријата
- 9.243.255,97 динара – суфинансирање Општине Сурчин

Кроз ове програме, директну помоћ је добила **366 породица** избеглих и интерно расељених лица.

У периоду од 2009. до 2025. године, у општини Сурчин је реализована додела различитих облика помоћи за избегла и интерно расељена лица, укључујући пакете хране, огрев, једнократну новчану подршку, трошкове сахране, саднице воћа и друго.

Укупна вредност ове помоћи, коју је обезбедио Комесаријат за избеглице и миграције, износи **12.711.771,01 динара**, а подржано је **1.494 корисника**.

Година	Корисници	Бр. корисника	Опис	Износ у динарима
2009	ИЗБ	2	Трошкови сахране	24.600,00
2010	ИЗБ	5	Трошкови сахране	104.269,00
	ИЗБ	8	Једнократне помоћи *	120.000,00
2011	ИЗБ	2	Трошкови сахране	46.860,00
	ИЗБ/ИРЛ	34	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	81	Пакети хране	-
2012	ИЗБ/ИРЛ	20	Огрев по породици 15.000	300.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	20	Једн. помоћ по 15.000**	300.000,00
	ИЗБ	2	Трошкови сахране	46.860,00
	ИЗБ	3	Једн. помоћ *	60.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	100	Пакети хране	-
2013	ИЗБ/ИРЛ	25	Огрев по породици 15.000	375.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	25	Једн. помоћ по 15.000**	375.000,00

	ИЗБ	3	Трошкови сахране	72.000,00
	ИЗБ	10	Једн. Помоћ*	230.000,00
2014	ИЗБ/ИРЛ	100	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	25	Огрев по породици 15.000	375.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	25	Једн. помоћ по 15.000**	375.000,00
	ИЗБ	4	Трошкови сахране	100.000,00
	ИЗБ	5	Једнократна помоћ*	75.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	22	саднице воћа	-
2015	ИЗБ	11	Једнократна помоћ*	75.000,00
	ИЗБ	4	Трошкови сахране	145.852,00
	ИЗБ/ИРЛ	60	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	26	Огрев по породици 15.000	390.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	26	Једн. помоћ по 15.000**	390.000,00
2016	ИЗБ/ИРЛ	30	Огрев по породици 15.000	450.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	30	Једн. помоћ по 15.000**	450.000,00
	ИЗБ	3	Трошкови сахране	115.089,00
	ИЗБ/ИРЛ	6	Једнократна помоћ*	90.000,00
	ИРЛ/ИЗБ	161	Пакети хране	-
2017	ИРЛ	3	Трошкови сахране	97.726,00
	ИРЛ/ИЗБ	23	Једнократне помоћи*	210.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	25	Огрев по породици 20.000	500.000,00
2018	ИРЛ/ИЗБ	80	Пакети хране	-
	ИЗБ	2	Трошкови сахране	70.726,00
	ИЗБ	5	Једнократна помоћ*	95.000,00
	ИРЛ/ИЗБ	25	Једн. помоћ по 15.000**	375.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	20	Огрев по породици 20.000	400.000,00
2019	ИЗБ/ИРЛ	20	Једн. помоћ по 15.000**	300.000,00
	ИЗБ	5	Трошкови сахране	195.960,00
	ИЗБ	12	Једнократне помоћи*	186.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	60	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	20	Огрев по породици 20.000	400.000,00
2020	ИЗБ	5	Једнократна помоћ*	75.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	20	Једн. помоћ по 15.000**	300.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	60	Пакети хране	-
2021	ИЗБ/ИРЛ	25	Огрев по породици 20.000	500.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	25	Једн. помоћ по 20.000**	500.000,00
	ИЗБ	2	Једнократна помоћ*	56.000,00
2022	ИЗБ/ИРЛ	40	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	34	Огрев по породици 25.000	825.000,00
	ИЗБ	1	Трошкови сахране	46.533,00
2023	ИЗБ	2	Једнократна помоћ*	56.000,00
	ИЗБ	1	Једнократна помоћ*	56.000,00
	ИЗБ/ИРЛ	20	Пакети хране	-
	ИЗБ/ИРЛ	26	Огрев по породици 38.000	980.000,00
2024	ИЗБ/ИРЛ	27	Огрев по породици 40.000	1.080.000,00
2025	ИЗБ/ИРЛ	21	Огрев по породици 40.000	840.000,00
	ИЗБ	7	*једнократна помоћ	321.650,00
Укупно		1494		12.711.771,01

Табела број 21. Добијена помоћ (у виду: пакета хране, огрева, једнократне помоћи и трошкова сахране) од 2009.-2025. године намењени ИЗБ/ИРЛ

* Једнократна помоћ на захтев корисника

** Једнократна помоћ по Јавном позиву

3. ПОГЛАВЉЕ

Анализа ситуације и закључци

Анализа ситуације у области управљања миграцијама на територији ГО Сурчин обухвата четири врсте квалитативних анализа:

- Преглед релевантне документације,
- SWOT анализа постојећег стања,
- Анализа заинтересованих страна,
- Анализа кључних проблема.

Преглед релевантне документације о ширем радном окружењу

Ова анализа обухвата кључне међународне, националне, градске и локалне стратешке и планске документе, као и важећи законски оквир који регулише положај свих категорија миграната у Републици Србији. У наставку је дат преглед најзначајнијих докумената:

Међународни оквир од значаја за област управљања миграцијама:

Међународно миграционо право обухвата правила међународног права која се односе на све категорије миграната. Република Србија је страна потписница следећих међународних декларација и уговора који се посредно или непосредно односе на мигранте:

- 1948 Универзална декларација о људским правима
- 1951 Конвенција о статусу избеглица и пратећи Протокол 1967;
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима;
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима;
- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;
- Конвенција о правима детета;
- Конвенција о правном положају лица без држављанства („Службени лист ФНРЈ–Међународни уговори и други споразуми”, број 9/59)
- „Водећи принципи Уједињених нација о интерном расељењу” (1998/2004)
- Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама ;
- УН Агенда 2030 за одрживи развој ;
- Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Републике Србије („Службени гласник РС”, број 83/08)
- Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе;
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима;

Национални законодавни оквир од значаја за област управљања миграцијама је садржан у следећим документима:

- Закон о избеглицама („Службени гласник РС”, број 1/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/2002-одлука СУС и „Службени гласник РС”, број 30/2010);
- Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/2012);
- Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/2018);
- Закон о странцима („Службени гласник РС”, број 24/2018 и 31/2019);
- Закон о држављанству Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 90/07 и 24/18)
- Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – Одлука УСРС 113/17 и 95/18 – Аутентично тумачење)
- Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС”, број 107/2005);
- Закон о матичним књигама („Службени гласник РС”, бр. 20/09, 145/14 и 47/18)
- Закон о личној карти („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 36/11 и 53/21)
- Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11)

- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС", број 24/2011 и 117/2022-одлука УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС", број 129/2007, 83-2014-др. Закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон);
- Закон о дијаспори и Србија у региону („Службени гласник РС", број 88/09);
- Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС – Међународни уговори", број 102/07);

Национални стратешки документи од значаја за област управљања миграцијама су:

- Национални план за интеграцију Републике Србије у Европску унију
- Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС", број 59/2009);
- Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС", број 21/2020);
- Стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2024. до 2030. године („Службени гласник РС", број 91 од 21. новембра 2024);
- Акциони план за период 2025–2027. године за спровођење Стратегије за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период 2024–2030. Године ("Службени гласник РС", број 16 од 26. фебруара 2025.)
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС", број 15/2009);
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС", бр. 4/11 и 14/11);
- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС", број 18/21-4 и 36/21);
- Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији период 2018. до 2020. године („Службени гласник РС", број 105/2018);
- Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Службени гласник РС", број 23/2022);
- Национална стратегија социјалног становања („Службени гласник РС", број 13/2012);
- Стратегија одрживог опстанка и повратка на Косово и Метохију („Службени гласник РС", број 32/2010);
- Стратегија за родну равноправност 2021-2030
- Стратегија подстицања рађања 2018
- Национална Стратегија за младе 2015-2025
- Програм за борбу против трговине људима у Републици Србији за период од 2024-2029 („Службени гласник РС", број 25/2024)
- Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године,
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације 2022-2030,
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године („Службени гласник РС", број 85/14);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национални програм за интеграцију Србије у Европску унију (2009);
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)
- Одлука о пружању привремене заштите у Републици Србији расељеним лицима која долазе из Украјине "Службени гласник РС", бр. 36 од 18. марта 2022, 21 од 17. марта 2023.

Документи на нивоу града Београда:

- Нацрт Стратегије развоја Града Београда (2008),
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника по реадмисији (2020–2024),
- Стратегија развоја здравствене заштите у Београду (2007).

Локални документи општине Сурчин:

- Локални акциони план за унапређење положаја избеглица и ИРЛ (2013–2017), – поставља основу за ангажовање свих социјалних актера у планирању и спровођењу мера подршке,
- Локални акциони план из области социјалне политике (2009), – препознаје ИЗБ/ИРЛ као рањиву групу и укључује их у систем локалне социјалне заштите,
- Стратегија одрживог развоја општине Сурчин (2012–2021),
- Просторни план општине Сурчин (2008).

Најважнији закључци анализе документације

- **Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2024-2030.** године поставља два кључна правца деловања: обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију. Ови правци у потпуности су усклађени са међународно прихваћеним стандардима и циљевима у области заштите и подршке избегличкој и расељеничкој популацији.
- **Национална стратегија за управљање миграцијама** дефинише планско и организовано управљање миграцијама пружењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и ИРЛ, ефикасан и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника - грађана Републике Србије по споразуму о реадмисији.
- **Стратегија економских миграција Републике Србије за период 2021–2027.** – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.
- **Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009)** утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су права на здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту и породично-правну заштиту итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружања адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне реинтеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја, као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих и расељених лица у Републици Србији.
- **Локална стратешка документа Општине Сурчин** препознају изазове са којима се сусрећу избегла и интерно расељена лица, и послужила су као основ за израду и усвајање *Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглица и ИРЛ у општини Сурчин за период 2013–2017*, као и за развој других мера подршке.
- **Постојећи и реализовани програми и пројекти** у области подршке ИЗБ/ИРЛ обухватају решавање питања као што су: стамбено збрињавање, економско оснаживање, прибављање личне документације и социјално-правна помоћ. Ови програми не само да представљају оквир за будуће активности, већ и експлицитно третирају избегла и интерно расељена лица као приоритетну и посебно осетљиву категорију становништва.

Закључак

Анализа релевантне документације показује да постоји чврст нормативни и стратешки оквир на свим нивоима – од међународног до локалног – који препознаје потребе и права различитих категорија миграната. Иако је направљен значајан напредак у интеграцији и подршци овој популацији, резултати указују на потребу континуираног рада, унапређења интерсекторске сарадње и систематског приступа у планирању и спровођењу мера како би интеграција била одржива и пуна.

Анализа стања (SWOT)

SWOT анализа представља квалитативну алатку за процену стања у локалној заједници кроз идентификацију унутрашњих и спољашњих фактора који утичу на положај различитих категорија миграната.

Ова анализа класификује податке у четири категорије:

- **Снаге (Strengths)** – интерни капацитети и ресурси за унапређење положаја ИЗБ/ИРЛ;
- **Слабости (Weaknesses)** – интерна ограничења и недостаци у функционисању локалне заједнице;
- **Шансе (Opportunities)** – могућности из спољашњег окружења које могу допринети побољшању;
- **Претње (Threats)** – ризици и изазови који долазе из окружења и могу негативно утицати на процес интеграције.

Циљ SWOT анализе је да омогући свеобухватно сагледавање ситуације, повезујући интерне карактеристике локалне заједнице са спољашњим факторима, како би се искористиле постојеће шансе, минимизирале претње и слабости, и оснажиле постојеће снаге у циљу одрживог развоја и интеграције свих рањивих и угрожених мигрантских група.

СНАГЕ

- **Јасна политичка воља** и подршка локалних власти за унапређење положаја ИЗБ/ИРЛ
- **Активна подршка општинске управе**, са укљученим секторима релевантним за социјалну интеграцију;
- **Функционална сарадња са институцијама** на националном и локалном нивоу (Центар за социјални рад, Национална служба за запошљавање, Републички фонд за здравствено осигурање, Повереништво за избеглице);
- **Остварена сарадња са међународним организацијама** (нпр. UNHCR, GIZ, DRC) које представљају подршку у финансирању, саветовању и техничкој експертизи;
- **Развијена мрежа месних заједница** која омогућава непосредну комуникацију и праћење потреба ИЗБ/ИРЛ;
- **Постојање стратешких докумената:**
 - Усвојена Стратегија одрживог развоја општине
 - Акциони план из области социјалне политике
 - Локални акциони план за побољшање положаја ИЗБ/ИРЛ (2013–2017)
- **Геостратешке предности општине:**
 - Близина аутопута и аеродрома
 - Дobar географски положај у оквиру региона
 - Распољиво пољопривредно земљиште и природни ресурси
 - Просторно ширење и расположиви капацитети (инфраструктура, парцеле)
- **Добра социјална кохезија:** ИЗБ/ИРЛ популација је добро прихваћена у локалној заједници;
- **Финансијска подршка** – постојање посебне буџетске линије намењене активностима у вези са ИЗБ/ИРЛ;
- **Развијена база података о ИЗБ/ИРЛ**, која омогућава циљано планирање и реализацију активности;

- **Висок степен самосталности ИЗБ/ИРЛ у решавању стамбених питања** – многи поседују земљиште, дозволе за градњу или су већ започели изградњу објеката, што показује висок ниво мотивације и иницијативе унутар циљне групе.
- **Искуство у реализацији претходних пројеката подршке ИРЛ** које Општина већ има као формиране механизме и капацитете за спровођење сличних иницијатива.
- **Постојање Локалног савета за миграције** као структурисан механизам за праћење, координацију и предлагање мера

СЛАБОСТИ

- **Ограничен приступ финансијским ресурсима**, како на националном тако и на међународном нивоу – недовољна искоришћеност фондова и програма;
- **Неповезаност база података** између институција (ЦСР, НСЗ, здравство, школство и друге службе), што отежава ефикасно праћење и планирање интервенција;
- **Низак ниво организованости и учешћа самих ИЗБ/ИРЛ у процесима одлучивања и иницијативама** за унапређење сопственог положаја;
- **Изостанак актуелних локалних стратешких докумената**, који би омогућили континуитет у планирању и реализацији мера подршке;
- **Неадекватна образовна структура становништва (ИРЛ)**, што ограничава могућности за запошљавање, посебно у савременом привредном амбијенту;
- **Растући ниво елементарног сиромаштва**, који погађа и локално становништво и ИЗБ/ИРЛ популацију, чиме се умањује капацитет за интеграцију;
- **Недовољна искоришћеност капацитета локалног савета за миграције**
- **Недовољна информисаност о могућностима повезивања са дијаспором и улагањима** дијаспоре

МОГУЋНОСТИ

- **Опредељење наменских средстава у буџету града Београда**, која могу бити усмерена на активности за подршку избеглим и интерно расељеним лицима;
- **Интензивирање сарадње са Комесаријатом за избеглице и миграције**, као и другим релевантним институцијама на националном нивоу;
- **Развој социјалних предузећа или јавних радова** као начина економског укључивања ИРЛ
- **Јачање партнерства са међународним и домаћим донаторима**, као и отварање ка новим изворима финансирања;
- **Могућност изградње социјалних и приступачних станова**, као начин решавања стамбених потреба циљне групе;
- **Активно коришћење програма Националне службе за запошљавање**, посебно оних намењених теже запошљивим категоријама, укључујући ИРЛ и избеглице;
- **Иницијативе на нивоу града и републике за развој социјалне заштите и интеграције**, које отварају простор за укључивање нових локалних програма.
- **Повезивање са приватним сектором** ради отварања радних места за ИРЛ и повратнике.
- **Увођење обука и програма преквалификације за младе и жене из ИРЛ заједнице.**
- **Приступ донаторским фондовима.**
- **Постојање фондова за финансирање обуке кадрова.**

ПРЕТЊЕ / ПРЕПРЕКЕ

- **Опоравак од економске кризе и висока стопа незапослености**, која отежава интеграцију ИЗБ/ИРЛ на тржиште рада;
- **Наставак миграционих токова**, који могу довести до повећаног притиска на већ ограничене ресурсе;

- **Неуједначен правни статус и третман избеглица и ИРЛ**, где избеглице немају приступ одређеним социјалним правима као што је материјално обезбеђење породице (МОП);
- **Високи трошкови грађевинског земљишта и инфраструктуре**, што ограничава приступ адекватном становању;
- **Ограничене надлежности градске општине**, што умањује њену могућност за директно деловање и доношење стратешких одлука;
- **Промене у Статуту града Београда**, које могу додатно редифинисати и смањити капацитете локалне самоуправе;
- **Смањење расположивих донаторских средстава**, услед промене приоритета на међународном нивоу и „замора донатора“ за дуготрајне кризе.
- **Политичка нестабилност или промене приоритета на вишим нивоима власти.**
- **Тешка економска ситуација у земљи и региону**
- **Спора имплементација националних стратегија**
- **Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе**

Закључак

Анализа је показала да локална заједница поседује значајне унутрашње капацитете за унапређење положаја рањивих категорија миграната, али да постоје и области у којима су неопходна побољшања.

Препоруке за даље деловање:

1. Успоставити и унапредити интегрисане базе података релевантних институција ради ефикаснијег планирања и праћења.
2. Повећати видљивост потреба и права избеглих и интерно расељених лица кроз јавне кампање и дијалог са заједницом.
3. Осигурати континуирана и наменска средства у буџету локалне самоуправе за активности подршке овој популацији.
4. Јачати партнерства са КИРС-ом и међународним донаторима, те активно аплицирати за програме ЕУ и других извора.
5. Успоставити контакте и сарадњу са припадницима дијаспоре.
6. Подићи свест о проблемима са којима се суочавају жртве трговине људима.

Анализа заинтересованих страна

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључни актери чија је улога значајна у унапређењу положаја избеглих и интерно расељених лица на територији општине Сурчин. Ове стране могу се груписати у две основне категорије:

1. Крајњи корисници услуга, односно директни примаоци подршке:

- Избеглице;
- Интерно расељена лица;
- Повратници по основу Споразума о реадмисији;
- Потенцијални повратници из дијаспоре;
- Жртве трговине људима;
- Службеници ЈЛС;
- Домицилно становништво.

Ове групе се налазе у различитим степенима социјалне и економске угрожености и представљају циљне категорије за све мере подршке које се спроводе на локалном нивоу.

2. Кључни партнери локалне заједнице имају важну улогу у планирању, координацији и имплементацији мера подршке:

- Општинска управа Градске општине Сурчин;
- Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије;

- Повереништво за избеглице;
- Градски центар за социјални рад – Одељење Сурчин;
- Национална служба за запошљавање;
- Црвени крст;
- Здравствене установе (домови здравља, болнице, здравствене амбуланте и др.);
- Невладине организације
- Полицијска станица/Полицијска управа

Општинска управа

Општинска управа Градске општине Сурчин обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници.

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије

Комесаријат за избеглице и миграције представља кључну институцију у систему подршке избеглицима, интерно расељеним лицима и повратницима. Његова надлежност обухвата:

- утврђивање статуса избеглица,
- збрињавање и пружање помоћи избеглицима, ИРЛ, мигрантима и повратницима,
- вођење ажурних евиденција о овим категоријама становништва,
- усклађивање активности других организација (домаћих и међународних) које пружају подршку,
- иницирање и координацију активности за обезбеђивање међународне хуманитарне и развојне помоћи (УН агенције, међународне организације и донатори),
- обезбеђивање привременог или трајног смештаја.

Као најзначајнији партнер локалној самоуправи у области миграција, Комесаријат има централну улогу у имплементацији мера дефинисаних Локалним акционим планом (ЛАП). Од ове институције се очекује директно или индиректно (посредством хуманитарних партнера) учешће у финансирању активности и пројеката, као и обезбеђивање стручне и техничке подршке у реализацији дефинисаних приоритета управљања миграцијама на локалном нивоу.

Повереништво за избеглице

Повереништво свој рад у потпуности заснива на важећим прописима, међународним конвенцијама и инструкцијама Комесаријата за избеглице и миграције (КИРС). Организационо припада Општинској управи – Одељењу за друштвене делатности.

Основне надлежности повереништва обухватају:

- припрему предлога решења о признавању и укидању избегличког статуса;
- евиденцију промена адреса боравка;
- обраду захтева за нове избегличке легитимације или издавање дупликата;
- израду предлога закључака о исправци података;
- упис и евиденцију лица расељених са Косова и Метохије и промене њиховог статуса;
- издавање потврда и уверења.

Повереништво је спроводило све пописе избеглица и ИРЛ, као и регистрацију за бирачке спискове, у сарадњи са КИРС-ом. Одржава ажурну базу података, укључујући Анкету потреба, и у континуираној је комуникацији са институцијама попут Праксиса, Данског савета за избеглице, Нових мостова и других НВО.

Здравствене установе

Дом здравља Земун и амбуланте у насељима на територији општине Сурчин имале су кључну улогу у пружању медицинске помоћи током егзодуса, а затим и у организовању сталне здравствене заштите за избегла и прогнана лица.

Црвени крст

Црвени крст Општине Сурчин је још од 1991. године био водећи актер у збрињавању избеглица из Хрватске, БиХ и касније са Косова и Метохије. Организовао је прихват, смештај и подршку хиљадама људи. Спроводио је и програме подршке деци, као и поделе хране,

хигијенских средстава, одеће и обуће, ослањајући се на посвећен рад великог броја волонтера.

Центар за социјални рад

Центар за социјални рад Сурчин поступа у складу са Законом о социјалној заштити, обезбеђујући интерно расељеним лицима приступ свим законом гарантованим правима из области социјалне и материјалне подршке – како по службеној дужности, тако и на лични захтев странака.

Према важећим прописима, право на материјално обезбеђење породице (МОП) могу остварити домаћинства у којима бар један члан има важећу личну карту са пријављеним пребивалиштем на територији општине Сурчин. Будући да су интерно расељена лица држављани Републике Србије, на њих се примењују иста законска права и обавезе као и на остало домицилно становништво.

Национална служба за запошљавање

Национална служба за запошљавање даје одређене приоритете и избеглим и ИРЛ кроз националне програме самозапошљавања и запошљавања.

Невладине организације

Ове организације имају своје активности на подручју општине које се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, интерно расељених лица повратника и других угрожених категорија миграната; обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд. Међу њима најактивније су UNHCR, IOM, UNDP, UNHCR, DRC, ASB, HELP, PRAXIS, Балкански центар за миграције, и други.

Полицијска станица Сурчин

Полицијска станица Сурчин, као територијална организациона јединица Полицијске управе за град Београд, Министарства унутрашњих послова Републике Србије, у контексту израде Локалног акционог плана (ЛАП) дефинише се као кључни институционални партнер на локалном нивоу задужен за правно-административну регулацију статуса, безбедност и остваривање основних грађанских права избеглица, интерно расељених лица (ИРЛ) и повратника по Споразуму о реадмисији.

Полицијска станица Сурчин, у оквиру својих законских овлашћења, за жртве трговине људима она делује као оперативни орган за идентификацију, хитну заштиту и кривично процесуирање, док за дијаспору представља сервис за убрзано остваривање грађанских и статусних права током њиховог боравка у земљи.

Анализа кључних проблема

Анализа социо-економских и правних проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила, миграната без утврђеног статуса и економских миграната у општини Сурчин указала је на више системских и локалних изазова.

Кључни идентификовани проблеми су:

1. Нерешено стамбено питање

Ово је један од најизраженијих проблема. Њиме су погођена:

- лица која живе у приватном смештају, суочена са високим трошковима закупа и режија;
- лица која живе у неусловним или недовршеним објектима, као и они у скученом стамбеном простору;
- лица која су бесправно саградила објекте у зонама у којима је забрањена или ограничена легализација (близина аеродрома, аутопута, ПКБ, земљишта и водоизворишта), што значајно отежава процес легализације.

2. Недостатак планске документације

Одређена насеља (Аеродром, Радио Фар, Јаково, Добановци) немају адекватну урбанистичку документацију, што онемогућава добијање грађевинских дозвола и успорава легализацију постојећих објеката.

3. Имовинско-правни проблеми

- Више породица живи на једној парцели због недостатка средстава за парцелизацију.
- Нерешени имовинско правни односи са општином Земун, ПКБ Добановци. Будућност Добановци, услед немогућности укњижења.
- Нерешена имовинска питања у државама порекла, без државне подршке за решавање тих случајева.

4. Недовољна материјална средства

Најугроженије категорије (старачка домаћинства, самохрани родитељи, жене, породице са члановима ОСИ, хронично болеснима и/или децом са сметњама у развоју) живе у сиромаштву и имају отежан приступ адекватној здравственој заштити, социјалним услугама и помоћи.

5. Проблеми правне природе

- Потешкоће у прибављању докумената из земаља порекла;
- Немогућност остваривања пензија или инвалидине из државе порекла;
- Проблеми лица која нису регистрована током пописа 2004/2005. године и тиме изгубила избеглички статус, што отежава добијање личних докумената и приступ правима у Србији (нпр. здравствено осигурање).
- Жене се чешће суочавају са препрекама у приступу правној помоћи и решавању имовинских и статусних питања, посебно ако су саме или нису правно писмене.

6. Ограничено располагање имовином у земљама порекла

Иако овај проблем има директне последице на живот људи у локалној заједници, његово решавање зависи искључиво од ангажмана државних институција и билатералне сарадње Србије са државама бивше Југославије.

7. Незапосленост

Незапосленост у општини утиче и на избеглу и расељену популацију. Знатан број њих је приморан да ради у сивој економији, на привременим или непријављеним пословима, без социјалне и здравствене заштите.

Жене су често у неповољнијем положају на тржишту рада због мањка квалификација, дужности неге чланова породице, дискриминације, као и недостатка подршке за повратак у радни однос након породицства или дужег одсуства.

8. Недовољно развијена сарадња са дијаспором –

Не постоји база података, нити су идентификовани припадници дијаспоре пореклом са територије Градске општине Сурчин.

9. Неравномерна је обученост и сензибилисаност стручњака који раде на превенцији, заштити жртава и сузбијању трговине људима, као што није ни довољно развијена свест грађана и медија о свеукупном проблему трговине људима.

Закључци и препоруке:

- **Интеграција стамбене политике и социјалне подршке:** Потребно је системско планирање решавања стамбеног питања (укључујући социјално становање и легализацију), уз истовремено обезбеђивање буџетске подршке најугроженијима. Програме стамбеног збрињавања прилагодити и посебним потребама жена, нарочито самохраних мајки и жртава насиља.

- **Унапређење планске документације:** Општина би требало да убрза процес доношења урбанистичких планова за нерегистрована насеља како би се створили услови за легализацију и развој инфраструктуре.
- **Пружање правне и административне подршке:** Обезбедити бесплатну правну помоћ за решавање питања докумената, статуса и имовинских права, како у Србији, тако и у земљама порекла, при чему посебно водити рачуна о родно осетљивом приступу у раду са женама.
- **Циљане мере социјалне заштите:** Увести или појачати програме помоћи за посебно угрожене групе, са фокусом на здравствену негу и кућну подршку. Развити родно осетљиве услуге и програме социјалне подршке (нпр. услуге у заједници, економско оснаживање жена).
- **Програми запошљавања:** У сарадњи са Националном службом за запошљавање, осмислити посебне мере активне политике запошљавања за расељена и избегла лица (обуке, јавни радови, субвенције послодавцима).
- **Међуинституционална координација:** Јачање сарадње између локалних и националних институција (посебно КИРС-а) ради ефикаснијег решавања проблема и коришћења расположивих фондова.

ОПШТИ ЗАКЉУЧЦИ АНАЛИЗА

Локална самоуправа и заједница у општини Сурчин поседују различите ресурсе и капацитете за унапређење положаја свих угрожених категорија миграната, укључујући:

- људске ресурсе;
- развојне и стратешке документе;
- институционализоване механизме и организационе јединице унутар локалне управе;
- механизме за подстицање локалног развоја.

Међутим, ти постојећи механизми и структуре нису систематски повезани са питањима интеграције избеглих и ИРЛ, нити су довољно искоришћени у решавању њихових потреба. Неопходно је интегрисати активности различитих сектора и служби у циљу свеобухватног и координисаног одговора на изазове интеграције.

Кључна спорна питања и препоруке:

- **Хетерогеност циљне групе** - Избегла и интерно расељена лица нису хомогена категорија. Њихове потребе се разликују у зависности од пола, узраста, породичног и здравственог статуса, имовинске ситуације, правног статуса и степена интегрисаности у заједницу.
 - Потребно је у оквиру плана идентификовати приоритетне потребе и издвојити посебно осетљиве подгрупе (нпр. жене, самохрани родитељи, особе са инвалидитетом, старачка домаћинства) ради циљаног приступа и правичне расподеле ресурса.
- **Ограничени ресурси и потреба за планирањем** - Сложеност и обим проблема (посебно становања, запошљавања, правног статуса и приступа услугама) захтевају систематски и фазни приступ.
 - Потребно је планирати интервенције кроз вишегодишњи програм усклађен са реалним финансијским могућностима локалне самоуправе, уз доследно планирање средстава у буџету.
- **Потреба за оснаживањем корисничких група** - Корисничке групе нису довољно укључене у процесе доношења одлука, мониторинга и процене мера које их се тичу.
 - Потребно је развијати механизме учешћа избеглих и ИРЛ у планирању и праћењу спровођења мера (преко савета корисника, фокус група, локалних форума).

Посебно је важно оснаживање жена у овим процесима, како би се њихов глас чуо и уважио.

- **Неповезаност са изворима финансирања** - Постоји потреба за ефикаснијим повезивањем локалног планирања са програмима државних институција, донатора и међународних партнера.
 - *Неопходно је проактивно конкурисање за средства путем националних и међународних пројеката, уз јачање капацитета локалне администрације за припрему и спровођење пројеката.*

4. ПОГЛАВЉЕ

Приоритетне групе

Избор приоритетних група Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин заснива се на следећим критеријумима:

- Стамбена и егзистенцијална угроженост лица или домаћинства;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност интервенције – ургентност решавања проблема;
- Досадашњи ниво обухвата организованом друштвеном подршком;
- Сложеност – истовремена погођеност већим бројем проблема;
- Видљивост и распрострањеност проблема у заједници;
- Породична структура погођених (нпр. самохрани родитељи, особе са инвалидитетом, старији од 60 година, деца са сметњама у развоју);
- Степен незапослености и материјалне угрожености;
- Активан приступ – спремност за учешће у мерама, самосорганизовање и активизам;
- Потенцијал за допринос локалном развоју;
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе

На основу наведених критеријума, план ће се примарно усмерити на следеће групе:

1. **Породице избеглица, ИРЛ и повратника по Споразуму о реадмисији које немају трајно стамбено решење, а:**
 - живе у приватном смештају;
 - имају у власништву неусловне објекте за становање;
 - започеле су индивидуалну градњу коју не могу да заврше;
 - нису регулисале имовинско-правне односе са општином Земун, ПКБ Падинска Скепа или ПКБ Будућност Добановци.
2. **Незапослене радно способне особе из циљних група:**
 - без квалификација потребних привреди ГО Сурчин;
 - са одговарајућим квалификацијама, али без финансијских средстава за самозапошљавање, које желе да покрену сопствени посао.
3. **Старачка домаћинства, посебно лица која нису остварила право на пензију и немају лична примања.**
4. **Потенцијални повратници из дијаспоре;**
5. **Жртве трговине људима.**

Посебно рањиве категорије у оквиру приоритетних група

План препознаје следеће подгрупе као додатно угрожене и приоритетне за подршку:

- Вишечлане и вишегенерацијске породице;
- Домаћинства без сталних примања или са приходима испод висине НСП, са незапосленим члановима старијим од 50 година;
- Једнородитељске породице са малолетном децом или децом на редовном школовању;
- **Жене, посебно:**
 - жене носиоци домаћинства;
 - жене жртве насиља у породици;
 - жене из породица избеглица и ИРЛ без социјалне подршке;
- Породице у којима је члан особа са инвалидитетом, хронично оболела особа или дете са сметњама у развоју;

- Домаћинства лица старијих од 65 година без прихода или са минималним приходима;
- Породице у којима је члан страдао или нестао у ратним сукобима;
- Породице ратних војних инвалида;
- Неписмени и лица која не владају службеним језиком;
- Жртве трговине људима или других облика злоупотребе.

У свим наведеним групама жене се препознају као посебно приоритетне за интервенције, у складу са принципима родне равноправности и међународним стандардима заштите људских права.

Кључни приоритетни проблеми за решавање

- Нерешено стамбено питање;
- Незапосленост и економска угроженост;
- Недостатак материјалних средстава за основне животне потребе;
- Нерецени имовинско-правни односи;
- Здравствени и психосоцијални проблеми;
- Недовољно искоришћен развојни потенцијал повратничке и мигрантске популације (циркуларне миграције и дијаспоре).

5. ПОГЛАВЉЕ

Општи и специфични циљеви

ОПШТИ ЦИЉ:

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права избеглих, интерно расељених лица и повратника, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

Специфични циљеви

Специфични циљ 1: У периоду од 2026. до 2030. године, стамбено збринути најмање 5 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз програм „Откуп кућа са окућницом“, у складу са демографском политиком општине Сурчин.

- 2026. година – најмање 1 породица
- 2027. година – најмање 1 породица
- 2028. година – најмање 1 породица
- 2029. година – најмање 1 породица
- 2030. година – најмање 1 породица

Специфични циљ 2: Током периода од 2026. до 2030. године, обезбедити грађевински материјал за најмање 25 породица ради завршетка започетих стамбених објеката или адаптације постојећих безусловних објеката.

- 2026. година – најмање 5 породица
- 2027. година – најмање 5 породица
- 2028. година – најмање 5 породица
- 2029. година – најмање 5 породица
- 2030. година – најмање 5 породица

Специфични циљ 3: У периоду од 2026. до 2030. године, економски оснажити најмање 25 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз програме подршке за самозапошљавање – путем доделе средстава за доходовне активности (набавка алата, машина, механизације, опреме, пољопривредних средстава и слично).

- 2026. година – најмање 5 породица
- 2027. година – најмање 5 породица
- 2028. година – најмање 5 породица
- 2029. година – најмање 5 породица
- 2030. година – најмање 5 породица

Специфични циљ 4.

У периоду 2026. до 2030. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији Градске општине Сурчин, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.

Специфични циљ 5.

У периоду од 2026. до 2030. године, у сарадњи са Саветом за управљање миграцијама организовати најмање 4 радионице са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и-или запосленима у јавном сектору и невладиним представницима који раде са групама под ризиком као циљној групи.

Финансијска процена

Процена неопходних финансијских средстава за реализацију наведених циљева, мера и активности извршена је у складу са планско-буџетским процедурама.

6. ПОГЛАВЉЕ

Активности за реализацију ЛАП-а

Специфични циљ 1: У периоду од 2026 до 2030. године обезбедити најмање 5 откупа сеоских кућа са окућницом								
Бр.	Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Носилац	Партнери	Локални ресурси	Остали спољњи ресурси
1.1	Аплицирање код КИРС-а и донатора	1 месец	Обезбеђена средства	Висина одобрених средстава	Председник општине, повереник за избеглице	КИРС	Људски и финансијски ресурси	-
1.2	Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Решење о формирању	Председник општине	-	Људски ресурси	-
1.3	Усвајање правилника и критеријума за доделу помоћи и јавног позива	7 дана	Усвојен правилник и позив	Записник	Комисија за избор корисника	-	Људски и технички ресурси	-
1.4	Објава Јавног позива и прикупљање пријава	2 месеца	Прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Комисија за избор корисника	КИРС	Људски и технички ресурси	-
1.5	Избор корисника и обиласци објеката	3 недеље	Формирана листа и обилазак кућа	Записници, фото-документација	Комисија за избор корисника, надзорни орган	-	Људски и технички ресурси	-
1.6	Доношење и објављивање прелиминарне листе о избору корисника	15 дана	Објављена прелиминарна листа	Записник	Комисија за избор корисника	КИРС	Људски ресурси	-
1.7	Доношење и објављивање коначне листе корисника	7 дана	Листа за најмање 2 корисника за које ће бити откупљени објекти	Записник	Комисија за избор корисника	КИРС	Људски ресурси	-
1.8	Потписивање споразума између	10 дана	Потписани споразуми	Број потписаних споразума	Општина, продавац, купац	КИРС, медији	Људски ресурси	-

	Општине, купца и продаваца		Купопродајни уговори	Број уговора	Корисник и продавац	КИРС, медији	Људски ресурси
1.9	Потписивање купопродајних уговора	7 дана	Усељене породице	Број усељених породица	Комисија за избор корисника	КИРС, медији	Људски ресурси
1.10	Усељивање породица	8 недеља	Сачињена спецификација	Записник, садржај документа	Комисија, надзорни орган	КИРС, медији	Ресурси, транспорт
1.11	Спецификација за додатну помоћ	15 дана	Изабран испоручилац грађ материјала, уговор са потписан уговор	Уговор, тендер	Одељење за финансије, Јавне набавке	-	-
1.12	Јавна набавка за додатну помоћ и уговор са добављачем	2 месеца	Уговори о додатној помоћи	Садржај уговора	Комисија	-	-
1.13	Потписивање уговора са корисницима	7 дана	Подељена помоћ	Квалитет и количина	Комисија, корисници	-	-
1.14	Подела додатне помоћи	30 дана	ТВ прилози, објаве на веб страници општине и огласној табли	Број и врста медијских извештаја	Комисија	ТВ МАГ, сат општине	Људски ресурси, простор и време
1.15	Медијска презентација целокупне реализације програма	7 дана	Извештај Комесаријату	Садржај извештаја	Комисија, повереништво	-	-
1.16	Праћење и евалуација програма	6-12 месеци					

Специфични циљ 2: Током периода од 2026. до 2030. године, обезбедити грађевински материјал за најмање 25 породица ради завршетка започетих стамбених објеката или адаптације постојећих безусловних објеката.

Бр.	Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Носилац	Партнери	Локални ресурси	Остали спољни ресурси
2.1	Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	1 месец	Потписан уговор о финансирању	Висина одобрених средстава	Председник општине, повереник за избеглице	Комесаријат, НВО, донатори	Буџетска линија, учешће општине, стручне службе	-

2.2	Формирање комисије и усвајање Правилника и критеријума	15 дана	Формирана комисија и усвојен Правилник	Решење о формирању комисије за одабир корисника, садржај и критеријуми	Комисија, Савет за миграције	-	Људски ресурси	-
2.3	Расписивање конкурса и пријем пријава	4 недеље	Објављен конкурс и примљене пријаве	Број поднетих захтева, садржај конкурса	Комисија	-	Људски ресурси	-
2.4	Теренска провера и обилазак подносилаца	7 дана	Обављени обиласци и евидентирање стања	Записници са лица места	Комисија	-	Људски ресурси	-
2.5	Избор корисника и доношење предлога листе и одлуке о избору корисника	4 недеље	Формирана листа изабраних корисника	Записници, одлука, извештаји	Комисија	-	Људски ресурси	-
2.6	Спецификација грађевинског материјала	15	Сачињена спецификација	Записници, сачињен документ	Комисија, надзорни орган	-	Људски ресурси и технички ресурси	-
2.7	Јавна набавка грађевинског материјала, потписивање уговора са добављачем	8 недеља	Изабран добављач и припремљени уговори	Садржај понуда, уговор, тендерска документација	Комисија, ЈН, наручилац	-	Људски ресурси	-
2.8	Потписивање уговора о додели помоћи са корисницима	10 дана	Потписани уговори	Садржај уговора, број потписаних	Комисија, корисници, Председник општине	-	Људски ресурси, простор	-
2.9	Медијска презентација целокупне реализације програма		ТВ прилози, објаве на веб страници општине и огласној табли	Број и врста медијских извештаја	ТВ МАГ Сајт општине	-	Људски ресурси, простор и време	-
2.10	Испорука материјала	30 дана	Испоручен материјал у складу са уговором	Записник, квалитет помоћи	Комисија, добављач, корисници	-	Људски ресурси, опрема	-
2.11	Праћење реализације и извештавање	30 дана након испоруке	Извештај о реализацији програма	Садржај извештаја, број корисника	Комисија	-	Људски ресурси опрема за рад	Људски ресурси партнера

Специфични циљ 3: У периоду од 2026. до 2030. године, економски оснажити најмање 25 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз програме подршке за запошљавање

Бр.	Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Носилац	Партнери	Локални ресурси	Остали - спољњи ресурси
3.1	Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	1 месец	Потписан уговор о финансирању	Висина одобрених средстава	Председник општине, повереник за избеглице	Комесаријат, НВО, донатори	Стручне службе, буџетска линија, учешће општине	-
3.2	Формирање комисије и усвајање плана и критеријума	15 дана	Формирана комисија и усвојен Правилник	Решење о формирању комисије за одабир корисника, садржај и критеријуми	Комисија, Савет за миграције	-	Људски ресурси	-
3.3	Расписивање јавног позива и прикупљање пријава	4 недеље	Прикупљене пријаве и образложења	Број поднетих захтева	Комисија	-	Људски ресурси	-
3.4	Обилазак кандидата	2 недеље	Процењени капацитети кандидата	Записници	Комисија	-	Људски ресурси Технички ресурси	-
3.5	Избор корисника и доношење предлога листе и одлуке	2 недеље	Формирана коначна листа корисника	Листа и решење о додели	Комисија	-	Људски ресурси	-
3.6	Спецификација алата и опреме	15 дана	Сачињена спецификација	Записници, сачињен документ	Комисија	-	Људски ресурси	-
3.7	Јавна набавка, уговори са добављачем	2 месеца	Изабран добављач и припремљени уговори	Садржај понуда, уговори, тендерска документација	Комисија ЈН испоручилац	-	Људски ресурси Опрема и време	-
3.8	Потписивање уговора о додели помоћи	10 дана	Потписани Уговори	Садржај уговора, број потписаних	Комисија, корисници, Председник општине	-	Људски ресурси, простор	-

3.9	Медијска презентација целокупне реализације програма	7 дана	ТВ прилози, објаве на веб страници општине и огласној табли	Број и врста медијских извештаја	Локална ТВ, сајт општине	-	Људски ресурси, простор и време	-
3.10	Испорука опреме / алата	30 дана	Испоручен алат и опрема	Записник, број испоручених пакета,	Комисија, добављач, корисници,	-	Људски ресурси, опрема	-
3.11	Праћење реализације и подршка корисницима	6 месеци	Успешно спроведени послови / активности	Извештаји са терена, анкете	Комисија	-	Људски ресурси	-
3.12	Завршна анализа и извештај	30 дана по завршетку програма	Сачињен извештај за Комесаријат и ЛС	Извештај препоруке	Комисија	Комесаријат	Људски ресурси	Људски ресурси партнера

Специфични циљ 4: У периоду 2026. до 2030. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији Градске општине Сурчин, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.

Бр.	Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Носилац	Партнери	Локални ресурси	Остали - спољњи ресурси
5.1	Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена сазнања и информација са кључним актерима (Министарство спољних послова, амбасаде, конзулати, удружења дијаспоре.)	Континуирана активност	Остварени контакти, успостављена сарадња, размењени подаци	Одржани састанци, записници, потписани споразуми о сарадњи	Локална самоуправа	Повереништво, КИРС, Савет за миграције, МСП	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства

5.2	Формирање тима/ радне групе за спровођење пројеката	10 дана	Формиран тим/ радна група	Решење о формирању тима	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства
5.3	Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података - Развој методологије и алата за мапирање (улитници, дигиталне платформе, анкете) и идентификација извора података	2 месеца	Развијена методологија	Број идентификованих извора података	Радна група (представници ЈЛС, стручњаци за миграције и дијаспору, ИТ експерти, представници удружења дијаспоре).	КИРС, МСП, удружења дијаспоре, донатори, експерти	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства
5.4	Успостављање контаката и организовање састанака са припадницима дијаспоре	6 месеци	Успостављене везе, размењене информације и планови, договорена будућа сарадња	Број одржаних састанака	Локална самоуправа, пројектни тим	КИРС, МСП, удружења дијаспоре, донатори, експерти	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства
5.5	Анализа прикупљених података и идентификација потенцијала за сарадњу са дијаспором.	2 месеца	Прикупљени и обрађени податаци о локацији, демографији, професионалним профилима и интересима дијаспоре.	Израђен извештај о резултатима мапирања (демографски профил, професионална структура, интереси за сарадњу са ЈЛС).	Радна група (представници ЈЛС, стручњаци за миграције и дијаспору, ИТ експерти, представници удружења дијаспоре)	Донатори	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства
5.6	Креирање базе података дијаспоре - пореклом са територије ЈЛС.	3 месеца	Креирана база	Број и врста података унетих у базу	Радна група, ИТ тим.	Донатори	Постојећи људски ресурси,	донаторска средства

5.7	Одржавање и ажурирање базе података дијаспоре.	Континуирано	Одржива сарадња и ангажовање дијаспоре у развојним иницијативама		Радна група, ИТ тим.	Донатори	Постојећи људски ресурси.	Донаторска средства
5.8	Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирано по активностима	Презентација резултата мапирања и обавештавање јавности и дијаспоре о резултатима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал, објаве на веб страници општине и огласној табли	Локална самоуправа, пројектни тим	Медији	Постојећи људски ресурси.	Донаторска средства

Специфични циљ 5: У периоду од 2026. до 2030. године, у сарадњи са Саветом за управљање миграцијама организовати најмање 4 радионице са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и-или запосленима у јавном сектору и невладиним представницима који раде са групама под ризиком као циљној групи.

Бр.	Активност	Време реализације	Очекивани резултат	Индикатор	Носилац	Партнери	Локални ресурси	Остали - спољни ресурси
6.1	Стручно усавршавање и едукација запослених у јавном сектору	Континуирана активност	Обучен кадар	Број спроведених тренинга и обука	Локална самоуправа	Повереништво, Савет миграције, КИРС, ЦСР, НВО	Постојећи људски ресурси	Донаторска средства
6.2	Едукација и информисање предузетника	Континуирана активност	Информисани и едуковани предузетници	Број одржаних састанака, радионица, предавања	Локална самоуправа	Повереништво, Савет миграције, КИРС, ЦСР, НВО	Постојећи људски ресурси	Донаторска средства
6.3	Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност и предузетници упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Локална самоуправа	Повереништво, Савет миграције, КИРС, ЦСР, НВО	Постојећи људски ресурси	Донаторска средства

7. ПОГЛАВЉЕ

Ресурси / Буџет

Градска општина Сурчин изражава спремност да у наредне четири године учествује у суфинансирању пројеката дефинисаних Локалним акционим планом (ЛАП), у складу са специфичним циљевима, средствима из буџета општине.

Финансијска средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из више различитих извора:

- буџет Републике Србије (преко Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије),
- буџет Градске општине Сурчин (суфинансирање пројеката у висини од 10%),
- донаторска средства (кроз пројекте који ће се развијати на основу овог Локалног плана),
- други доступни извори (јавни позиви, домаћи и међународни фондови, сарадња са невладиним организацијама и сл.).

Детаљан годишњи буџет биће дефинисан у оквиру разрађених годишњих планова спровођења Локалног акционог плана, који ће се доносити за сваку календарску годину посебно.

8. ПОГЛАВЉЕ

Аранжмани за примену

Примена Локалног акционог плана (ЛАП) у општини Сурчин ослања се на успостављене локалне структуре, као и на мере и процедуре које ће обезбедити ефикасну реализацију свих активности. Ове структуре се деле на:

1. Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а
2. Оперативне структуре за примену ЛАП-а

1. Структуре за управљање применом ЛАП-а

По усвајању ЛАП-а, управљачку структуру ће чинити чланови **Савета за миграције и трајна решења Градске општине Сурчин**, уз могућност проширења тима кроз укључивање представника кључних институција и самих корисника програма.

Савет за миграције има следеће надлежности:

- Одговоран је за целокупно управљање процесом примене ЛАП-а;
- Обезбеђује прикупљање свих релевантних података у електронској форми од свих актера укључених у реализацију плана;
- Одржава сталну комуникацију са партнерима у спровођењу ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања резултата (евалуације);
- Комуницира са јавношћу и доносиоцима одлука на локалном нивоу;
- Подноси годишње извештаје Већу ГО Сурчин са предлозима мера за унапређење и корекцију у имплементацији плана.

2. Оперативне структуре за примену ЛАП-а

Оперативну структуру чине институције, организације и тимови задужени за директну реализацију активности и пројеката заснованих на ЛАП-у. Сваки партнер у реализацији ће имати јасно дефинисану улогу и обавезу вођења документације, као и извештавања у складу са принципима транспарентности и одговорности. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Задаци оперативне структуре:

- Спровођење активности дефинисаних Локалним акционим планом;
- Директна комуникација са крајњим корисницима подршке;
- Редовно извештавање координатора Савета за миграције о напретку реализације;
- Учешће у обукама ради подизања капацитета и стручности;
- Унапређивање реализације ЛАП-а на основу препорука управљачке структуре.

Комуникација и мониторинг

Управљачка и оперативна структура ће заједнички развити план комуникације, као и механизме за ефикасну размену информација, координацију активности и благовремено реаговање и предузимање одговарајућих акција.

Механизми за праћење, оцењивање успешности и корекцију спровођења биће дефинисани у Плану мониторинга и евалуације, који ће обезбедити редовно праћење напретка и предлагати мере за побољшање.

9. ПОГЛАВЉЕ

Праћење и оцена успешности (Мониторинг и Евалуација)

Циљ процеса мониторинга и евалуације (M&E) Локалног акционог плана је систематско праћење примене планираних активности, као и процена успешности и утицаја плана. На основу прикупљених података и анализа, предлажу се евентуалне измене и унапређења мера.

Временски оквир:

- Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) ће се спроводити континуирано током целог периода трајања ЛАП-а (2026–2030).
- Евалуација (као анализа података и доношење оцено о успешности) ће се вршити једном годишње, уз обавезу подношења извештаја Градској општини Сурчин.
- Завршна евалуација биће спроведена почетком 2031. године.

Предмет праћења и евалуације обухвата целовиту процену реализације активности, испуњење задатака и постизање специфичних циљева дефинисаних у ЛАП-у. Мониторинг и евалуација ће се спроводити **применом стандардних алата и техника**: евиденција корисника и корисница, интервјуи и анкетирање истих, упитници и разговори са актерима, анализа достављених извештаја и документације и слично.

Кључни индикатори успеха:

- Број нових програма намењених различитим категоријама миграната;
- Обим обухвата циљних група новим програмима;
- Структура корисника/ца програма (по полу, старосној структури, категорији итд.);
- Степен укључености различитих актера (институција, НВО, локалне заједнице) у реализацију програма;
- Укупан износ финансијских средстава опредељених за програме;
- Структура извора финансирања (локални буџет, донатори, остали извори);
- Процесни индикатори детаљно су дефинисани у табеларном делу ЛАП-а.

Савет за миграције и трајна решења ГО Сурчин ће формирати **радно тело за мониторинг и евалуацију ЛАП-а**. То тело ће:

- изградити сопствени План рада за праћење реализације плана,
- организовати процес прикупљања и анализе података,
- достављати периодичне извештаје и предлоге за унапређење спровођења плана.

Напомена:

Овај Локални акциони план представља основу за формирање планске базе која има за циљ системско решавање питања у области миграција. Посебан акценат је на стварању друштвено и економски прихватљивог окружења у ком миграције могу позитивно утицати на развој локалне заједнице, уз минимизирање њихових негативних ефеката. Реализација дефинисаних циљева треба да буде приоритет локалне самоуправе у наредном периоду, али план остаје отворен и за друге активности и иницијативе у области миграција и развоја.

Република Србија
Град Београд
Градска општина Сурчин
ВЕЋЕ
Број: III-01-060-107-162/2026
Дана: 10.07.2026. године
Сурчин, Војвођанска 79

Веће Градске општине Сурчин, на 62. седници одржаној дана 10.07.2026. године на основу члана 42. Статута Градске општине Сурчин („Службени лист града Београда“, број 112/19 - пречишћен текст), доноси

ЗАКЉУЧАК

I Даје се Сагласност на Предлог локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин за период од 2026. до 2030. године.

II Утврђени Предлог доставља се Скупштини ГО Сурчин на усвајање.

Образложење

Дана 08.07.2026. године, Одељење за друштвене делатности Градске општине Сурчин доставио је Већу ГО Сурчин Предлог локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији Градске општине Сурчин за период од 2026. до 2030. године. на разматрање и усвајање. Веће ГО Сурчин је донело Закључак као у диспозитиву и упућује Скупштини ГО Сурчин на даљу надлежност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН

Милош Дангубић

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07, 83/14-др.закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21-др. закон) и члана 18. Статута градске општине Сурчин („Службени лист града Београда“ број 112/19-пречишћен текст), а на предлог Већа градске општине Сурчин, Скупштина градске општине Сурчин на седници одржаној 14. јула 2026. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

Усваја се Локални акциони план за управљање миграцијама на територији градске општине Сурчин за период од 2026. године – 2030. године.

СКУПШТИНА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН

Број: I-01-060-107-170/2026, од 14. јула 2026. године

Заменик
Председника Скупштине
Весна Шаловић